This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

B
759
.I22
E5
1904A

HARVARD
DIVINITY
SCHOOL
Andover-Harvard
Theological Library

Harvard College Library

~~FROM~~

By exchange

Deposited in
ANDOVER-HARVARD LIBRARY

A TREATISE

as to

1) Necessary Existence,
2) The Procedure of Things from the Necessary Existence,
3) The Creation of the World

by
ben [illegible]
Joseph ibn Aknin.

⁂

Edited and translated into English,
and presented to the
Faculty of Philosophy
at the
University of Heidelberg
in order to
Attain the Degree Doctor of Philosophy,
by

J. L. Magnes.

BERLIN.
Printed by H. Itzkowski, Gips-Str. 9.
1904.

B
759
.J22
E5
1904a

Introduction.

The author of our text is named, partly Arabic, partly Hebrew, as abu'l Ḥaǧâǧ Jusuf b. Jaḥja, ha-Jisraeli, hama'arabi. „Like all Hebrew-Arabic authors" he has several names, some being falsely attributed to him. He is identical with Joseph ibn Aknin or Joseph b. Jehuda b. Isak (or Joseph) b. Jacob ha-Dayyan al-Barceloni b. Simon, the favorite pupil of Maimonides.[1] As his names probably show,[2] he was born in West Africa, in the Province Fez, in the city Ceuta. He died in Aleppo at the end of Nov. 1226. He is mentioned by writers of his own and a later time in various connections. Rappoport[3] was the first of modern investigators to put a few facts together about him. J's personality and activity were later rediscovered and reconstructed by Munk and Steinschneider. — His family was most probably pseudo-Mohammedan, i. e. crypto-Jewish. As a consequence, J. enjoyed both an Arabic and a Hebrew education. After the death of his father in 1185, he wrote to Maimonides in Makamât, and a little later became Maimonides' pupil at Fostat, i. e. old Cairo. With Maim. he studied mathematics, astronomy, logic, scriptural interpretation and metaphysics, everything „that a man of good education ought to have".[1] He busied himself with metaphysics in particular. Leaving Maim. for unknown reasons, he went to Aleppo, where he married, and where, in 1190, he was the recipient of Maimonides' work Dalâlat el-Ḥâ'irîn, i. e. More Nebuchim, which Maim. dedicated to him and sent in the form of a series of letters. J. travelled much, probably as a merchant, witnessing in Bagdad in 1192 the burning of the works of the philosopher al-Rokn ʿabd al-Salām. Here he wished to establish a Rabbinical school, in order to defend the legal codification of Maimonides (the Mišna Tora) against the attacks of David b. Saadja, the principal of the Rabbinical school at Bagdad. — David was later, at J's instigation, put under the ban by the exilarch David, for further attacks on Maim. Maim. advised J. to accept no position in which he would have to teach for pay. As a consequence, J. bought an estate near Aleppo, and held lectures there before many disciples. He became the physician of Emîr Taris el-Din Maimûn al-Kasri, and of Mâlik al-Dhahir Gâzi, the son of Saladîn. He was an intimate friend of the Vizier Djamâl al-Kifti.[2] who records in his article on J. their agreement that the one dying first should inform the other as to the future world. J. died first and appeared to al-Kifti in a dream, declaring: the particular (i. e. matter) returns to the particular, the soul returns to the general. By his second wife, J. received sons or daughters, as he pleased, owing to a medical receipt he had received from a friend. In 1217—18, the wandering poet Jehuda al-Charizi,[1] sang his praises as scholar and poet. J. seems to have been of a fiery nature, being engaged in controversies with an irreligious physician Eliezer, and with an ungrateful pupil, besides contending with Daniel b. Saadja Babli.

---

[1] As to the life and works of our author, we could do but little more than give an epitome of that which has been said by Munk: Notice sur Joseph b. Jehouda, Journale asiatique 1842; and by Steinschneider: Ersch u. Gruber Series II, Bd. XXXI, p. 45 ff., and in his: Arabische Literatur der Juden 1902, p. 228, § 170. — As to the identity of Jos. ibn Aknin and Jos. b. Jehuda, a literary controversy, covering many years, was waged between Steinschneider, on the one side, who first claimed this identity, and Munk and Neubauer on the other side. The controversy called forth a battle array of authors, but may be regarded as settled in favor of Steinsch. in as much as Munk in 1851 (cf. Archives israelites) and Neubauer 1888 (cf. Berliner's Magazin) admitted the correctness of Steinschneider's view. The literature as to this controversy is given in Steinschn. Hebr. Uebersetzungen p. 406, § 287.

[2] also called al-Sabti, al-Fasi; erroneously al-Sephardi.

[3] Bikkure Haittim X, 1829.

---

[1] cf. Maim.: Ḍalâlat el-Ḥa'irîn, ed. Munk Vol. I p. 1.

[2] cf. al-Kifti: Tariḫ'ul-Ḥukamâ.

Josef was a prolific and versatile writer. Some twelve of his works[2] — nearly all written originally in Arabic — have come down to us in Arabic, or in translations into Hebrew. His works comprise besides „philosophical“ works: talmudic: a) פי אלהלכות, as to the Halaḥot (of Alfasi?), b) שרח אבות, an ethical treatise on the Talmud tract Abot, c) מבוא התלמוד (or. המאמר על עקרים), as to Talmudic authorities, d) מקאלה̈ פי מערפה̈ כמיה̈ מקאדר אלך, as to Measures, Chronology and Coins in Bible and Talmud; also רסאלה̈ אל אבאנה̈ פי אצול אלדיאנה̈, Instruction as to the Principles of Religious Observace, or of the Dajjanship; medical: רסאלה̈ פי תרתיב אלאגד̇יה̈ אלטיפה̈ ואלכת̇יפה̈ פי תנאולהא, as to the Ordering of Heavier and Lighter Food Stuffs, b) שרח פצול אבוקרט, Commentary on Hippocrates' Aphorisms; poetical: רסאלה̈ אנואר אלאבצאר וחדאיק אל אשראר, perhaps a collection of Hebrew verse. Those works which may pass as „philosophical“ are: a) חוקים ומשפטים, Laws and Rights, a large work in which physics and metaphysics are also treated, b) מקאלה̈ פי טב ומעאלגה̈ אלקלוב אלסלימה̈, as to the Remedy of the Suffering Soul and the Healing of Honest Hearts, a philosophic-ethical work, c) אנכשאף אלאסראר וט̇הור אלנואר, Discovery of Secrets and Revelation of Lights, a commentary on the Song of Songs, containing a section as to the relation between man and the „active intellect“; also an anonymous Refutation of a treatise on Resurrection; and the metaphysical text, before us, without title, named after its contents: מאמר במחויב המציאות ואיכות סדור הדברים ממנו וחדוש העולם.

---

[1] Taḥkemoni, 65.

[2] cf. Steinschneider, Arab. Lit. d. Juden § 170.

J.'s philosophic position, as gathered from our text is easily determined. Some one — we do not know who[1]) — has asked an anonymous and renowned master, presumably Maimon., for a presentation of the views of the Philosophers and the Theologians as to the three problems: necessary existence, how the variety of things comes into being, and the creation of the world. J., getting to see Maimonides' answer, is dissatisfied with it as not answering the requirements of the questioner. J. himself, therefore, undertakes to furnish a satisfactory answer, at the same time stating his own views as to the correctness of this position or of that. The result is far from that which one might expect from the disciple of the author of the Dalâlat, for the disciple assumes a directly opposite position to that assumed by the master. — J. answers the first question as to the necessarily existent, by showing that all things are but possible existences, and that they are, therefore, in need of a necessary existence to call them into being. The manner in which J. gives this proof according to the Philosophers — i. e. matter and form are each proven to be a possible existence, that, therefore, bodies composed of matter and form are also possible existences, that they therefore stand in need of a necessary existence, which must decide in favor of their existence as against their non-existence — is similar to that given by Maimonides in his Guide. But the proof of the Theologians from the potential nature of atoms, which J. considers as equally convincing with the proof of the Philosophers, is in direct opposition to Maimonides' well known antagonism to the doctrines of the Motekallemîn in general, and against their theory of atoms in particular. — J. explains the position of the Philosophers on the second question, as to the procedure of things from the necessary existence, objectively. Upon the assumption that every effect has its particular cause, that the cause of all causes must be absolutely perfect, and that to be absolutely perfect it must have nothing of potentiality within it, the world must exist actually, not potentially, together with its adequate cause, i. e. the world has no temporal beginning, but is the eternally existing effect of the first cause. As this first cause is a unity there can be but one thing resulting from it. How then can the multiplicity of things be explained acc. to the Philosophers? They assume the well known system of separate, intermediary intellects, souls, and spheres. — Maim. argues in much the same way in the Guide. J. however, in both the second and third questions, maintains the complete inadequacy of this position of the Philosophers. He denies the necessity of the relationship of cause and effect, he denies that the world has no temporal beginning, and he denies the existence of the separate intellects. His method of denial is, to show the inadequacy of the causes assumed by the Philosophers to explain the manifold phenomena of the earth and the heavens; the only cause that can explain this wonderful variety being a Creator, who creates unceasingly and according to his own free will and desire. — The third question, also, is accordingly answered by J. differently from the way in which it is treated in the Guide. Maimonides only reluctantly admits that the creatio ex nihilo must be accepted, being a Biblical dogma; but he avers that the eternity of the world is capable of as much logical proof. J., on the other hand, seeks to prove the creatio ex nihilo positively, from the fact that motion and rest are indispensable attributes added to the existence of things. This is the doctrine of the Motekallemîn, that rest is a positive creation, not the mere absence of motion, and is opposed by Maimonides. — Thus we see that J. is another Motekallim. The creation of the world, the existence of every effect, subsequent to its non-existence, as due to an ever-active Creator, the consequent denial of the relationship between cause and effect, are chief doctrines of the Motekallimîn.

---

[1]) It has heretofore been assumed that Josef himself put the questions to Maim. One may ask why? seeing that J. was himself well enough informed to answer the questions himself. There are in the text many signs that J. was not the original questioner; cf. e. g. his doubt as to the meaning of the questioner, on p. 12 of the Hebrew text.

When one considers the contempt [1]) in which Maimonides held the teachings of the Motekallemîn, the question naturally suggests itself: how "the" pupil of Maim. came to differ so radically from his master. — It is possible that the heading of our text attributing it to J. ibn Aknin is the work of a later hand; but we have no reason to doubt the genuineness of the heading. — It is much more probable that our text was written by J. at that time of which M. reminds J. in his dedicatory note, namely: [2]) "You insisted that I explain metaphysical matters to you and that I acquaint you with the purposes of the Motekallimîn, and whether their methods were capable of proof, and if not, what their nature be. I saw, then, that you had studied the matter somewhat with others; but that you were perplexed and confused, and that your noble soul had stimulated you 'to find the objects of your desire'. Still, I did not cease dissuading you from this course of procedure, and I recommended that you take things in their proper order.

---

[1]) cf. Schreiner: Der Kalâm in der jüdischen Literatur p. 42; Dalalât cap. 71 ff.

[2]) Dalalât p. 2.

For my aim was, that the truth be established for you methodically and that certitude should not come to you by accident.“ Maimonides' method of instruction seems to have been too slow to suit the eager Josef, who, without M.'s knowledge, busied himself with metaphysical questions, privately. Our text, therefore, might have been written at this time of Josef's secret study of „metaphysical matters“ and „the purposes of the Motekallemîn“. And, as our text shows, he was an ardent advocate of the purposes of the Motekallemîn. — That our text was not written after the appearance of the Dalâlat is almost certain, because, as Munk has said, J. must otherwise have referred to M.'s work. — Joseph seems to have studied „metaphysical matters“, i. e. the views of the Philosophers, in Ibn Sina's works. At any rate, we have found that the opinions of the Philosophers and „the Philosopher“ [1]) given in our text, are those of Ibn Sina, and can be located, sometimes almost word for word, in Šahrastânî's account of Ibn Sina's philosophy. [2])

That part of the first question of our text, as far as the view of the Motekallemîn as to a necessary existence (in our text to p. 10), has been edited by Moritz Löwy: „Drei Abhandlungen von Josef b. Jehuda, dem Schüler Maimûni's“, Berlin, 1879. Löwy translated and commented upon only the introductory section, (in our text to p. 6). His comments, although often rather superfluous, are very learned, showing a wide acquaintance with Jewish and

---

[1]) cf. Landauer ZDMG. XXIX, 1876, p. 335.

[2]) In the notes to our translation, we have referred to Sahrastânî only enough to show that our contention is based on fact. We have cited Sahras. only then when his words verified a correction of our text, or gave a corroboration of a doubtful reading. To have cited Ibn Sina at every opportunity, would have meant to retranslate many of the „philosophic“ parts of our text back into Arabic,

Arabic philosophic literature. The precise introduction is of value, chiefly because of the conjecture that Isaac b. Nathan is the translator of our text. This is probably the case, in as much as our text is found in the MSS. next to a treatise by al-Gazzâlī, which is known to have been translated by Isaac b. Nathan. The Hebrew style of our text, i. e. its slavishness in the rendering of the Arabic original, and the choice of words, are also proofs of the correctness of Löwy's conjecture. One can not, however, praise Löwy's edition of the text so highly. We have not thought it worth while to indicate Löwy's errors of commission and omission. Conjectures made by him and accepted by us have been credited to him.

Our text has presented several difficulties of translation and edition. The close correspondence of the Hebrew style with the Arabic has hindered us from making corrections, which, in a text of purer Hebrew style, would have been unavoidable. We should have preferred giving an exact synopsis of the contents of the treatise, instead of a translation, because the translation without the Hebrew text, is, from the point of view of the English language, almost unreadable. We have made our translation, however, chiefly in order to justify our readings of the text. — We have, furthermore, found that the text, as contained in the MSS. at our disposal, is in a mixed-up state. A large part of the second question is, in the MSS., to be found in the third question, whereas the third question is not only interrupted by the misplaced part of the second question, but is itself in a confused condition, the two proofs as to the creation of the world crossing each other several times quite senselessly. We believe that we have unravelled the tangled skein.[1]

---

[1] Following is the order of the text in the Mss. a) p. 15 l. 5 תפש גרמי... through p. 15 last line ומאי זה דבר יחויבו. Then follows

We have collated the following MSS:

1) Codex Paris (P) Hebr. no. 959 fol. 123b—129a, Catalog Bibliotheque Imperiale p. 169. We have used this as the basis of our text, not only because it gives the best readings, but also because it is the oldest copy of our text. This can be seen, among other things, from the passage on p. 9 of our text, note 14. In P. this is entirely wanting, in Ln it is a marginal note headed א"מ, says Moses (Narboni), in M and St it is incorporated as part of the text.

2) Leyden (Ln) Cod. Warner 15, fol. 135b—141b, Cat. Steinschneider, p. 44.

3) München (M) Cod. Hebr. 36, f. 222b—226b, Steinschneider Catalog, 1st ed. p. 15, 2nd ed. p. 23.

4) Steinschneider (St) a copy by Dukes (?) of Leipzig (Raths-Bibliothek) Cod. Hebr. XL g, f. 191b—197b. Fleischer, Delitzsch and Zunz Codices Hebr. p. 305. This Leipzig MS. is in such bad condition, that it is not loaned out any more, so that we were not able to use it. Steinschneider's copy — kindly presented to us — is full of errors. We have given its variants only when the difficulty of our text demanded that all voices be heard. M. and L (St.) are evidently copies of one another.

---

b) p. 17 l. 1 הנה כבר . . . through p. 17 l. 19 והבדלו בן הערד הפרשות [התנועה]. Then follow the words c) p. 15 l. 5—6 וגרמי הגלגל עד הצטרכו אל גלגל [הגיעו]. Then follows d) p. 16 last line וזה דעת ארסטו . . . through p. 17 l. 1 דבר מן הנביאים ע"ה. Then follows e) p. 15 last line והפלא מהם . . . through p. 16 last line להשפעת הטוב. Then follow the words f) p. 17 last line ולא ימנעו הגשמים מהתנועה והמנוחה המחודשים [והוא המחודש] הנה הגשמים מחודשים. Then follows g) p. 18 bottom וכבר בארנו . . . through p. 19 bottom דבקה לחמרו. Then follow h) p. 19 note 7 the words הם הגשמים. Then follows i) p. 17 l. 19 אפשרות למציאותם . . . through p. 18 bottom סדורו שנאמר. Then follows j) p. 19 bottom והם כל הגשמים through the end.

We have confined our corrections of the text within the narrowest possible bounds. Our translation, which we have made as literal as possible, will be their chief justification.

We take this means of expressing our thanks to the libraries at Paris, Leyden and München for their kindness in loaning us MSS.; and to the manuscript department of the Royal Library at Berlin for its kindness in securing these MSS. for us.

We would here express our thanks to Prof. M. Steinschneider, Berlin, for suggesting the publication of this little work, and more especially for the instruction we have received at his hands and the courtesy he has shown us. We would thank also Dr. H. Malter for his kindness in reading a large part of the proof.

Besides the list of books dealing with Jos. ihn Aknin put together by Steinschneider in Hebr. Uebersetzungen p. 406—407, the following works may be consulted:

Sharastâni: Book of Religions and Philosophic Sects. Cureton, London 1846.
Scharastâni: Religionspartheien. Haarbrücker, Halle 1851.
Dictionaire des Sciences Philosophiques, IV. Maimonide. Paris.
Maimonides: Dalâlat al-Haïrîn. Munk, Paris 1856-1866.
Munk: Mélanges de philosophie Juive et Arabe. Paris 1859.
Eisler: Vorlesungen: Maimonides.
Landauer: ZDBG. XXIX, p. 335 ff. Wien 1876.
Schreiner: Der Kalam in der jüdischen Literatur. Berlin 1895.
Ueberweg-Heinze: Geschichte der Philosophie. Die Mittlere Zeit. Berlin 1898.
Carra de Vaux: Avicenne. Paris 1900.
De Boers: Philosophie im Islam. Stuttgart 1901.

The Sheich, the honored sage, the philosopher, Abu'l Ḥaǵâǵ Jusuf b. Jaḥja,[1] the Israelite, the Magrebite, says:

After praising Him to whom praise is due, because He allows the light of reason to flow forth, as being the most honored of His works and the most exalted of His creations, and after imploring Him, the good Helper, and after the praying for all of His prophets together, we say, that he, to whom God has given a reason the most perfect, knowledge the most exalted, the exactest way of thinking, a disposition the most trustworthy, the most honorable of natures, the finest of traits, senses of the noblest, thoughts[2] . . . he answered those speculative questions which some one sent to him. He gave an explanation of them, a proof and the proper order of their premises. Our master, the religious head[3] . . . succeeded in gathering their improbability and their probability in respect of their . . .[4] into a scientifically worthy answer. The questioner asked as to the necessarily existent Being, as to the manner of the procedure of things from Him, and as to the creation of the world; and that he try in his proofs to use the words "eternal" and "created", either as conventionally used by the Philosophers and Theologians, or in their opposite meaning. I have examined this answer and regard it as unsatisfactory in respect of that which was intended (by the questioner), and as incomplete in the explanation of every question.

---

[1] i. e. Heb. יהודה.

[2] Meaning of next few words unclear; perhaps לא יגיע contain the meaning: „it is never too much trouble for him" to answer etc.

[3] صدر الشريعة (Löwy p. 6).

[4] Lacuna in text.

For, in his proof that the necessarily existent Being is not to be perceived among existent things, he assumes that which was to be proved. His words are: "It has been established by both the Philosophers and the Theologians, that the whole world, the upper and the lower, has a potential existence, because its existence is due to something other than itself". He thus indicates that the world has but potential existence because its existence is due to something other than itself. The fact of the matter is the reverse: that the world has its existence from something other than itself, is due to the fact that it is potentially existent. The order of his syllogism is as follows:

> The world, the upper and the lower, has its existence from something other than itself,
>
> That which has its existence from something other than itself has potential existence.
>
> ∴ The world has potential existence.

But the minor premise of this syllogism was to be proved. Instead, he has assumed it, and has posited it as the minor premise, and concluded accordingly, that the world has potential existence. He then joins to this conclusion another premise, namely, that that which is potentially existent needs for its existence that which is necessarily existent. This is what the logicians call reasoning in a circle. — Should he think that, at the end of his remarks, he proves that the world has but potential existence: "He who weighs carefully what has been said above, that the potential is that which is not necessary, either as to its existence, or as to its non-existence, he will judge the whole world as being potential, for, it is not

---

* The letters in brackets, refer to the pages of the Text.

necessary, assuming either its existence or its non-existence; that which so is, is potential; ∴ the world is potential" — we reply, that according to him who holds that the world is necessarily existent, the assumption of its existence is an evident necessity and the assumption of its non-existence an absurdity. The proof, that there is no necessity, either on the assumption of the worlds existence or on the assumption of its non-existence we should have to bring in the following manner: this particular thing is potential, therefore the world is potential. — Which of his words, however, indicates the potentiality of the upper and lower existences in their entirety, so that we might agree that there is no necessity either as to their existence or as to their non-existence? But this, too, is a sophism to maintain, that there is no necessity, either as to their existence or as to their non-existence, and to conclude from this that they are but potentially existent. For, how can he, who is to prove that they are but potential existences, calmly assume that there is no necessity either as to their existence or as to their non-existence? — The confirmation thereof, that the whole world, both upper and lower, is but a potential existence, he sought to give above, namely, because its existence is due to something other than itself. But we have shown that this is reasoning in a circle.

He then treats the second (question), namely, as to the manner of the procedure of things from the necessarily existent Being. But he does not clearly explain the procedure of things from Him, according to the philosophers, — i. e. in what way, and how it necessarily follows, in their opinion, that from Him, only one thing can proceed. He explains merely, that they are agreed, that from one thing only one can proceed, but he does not explain the argumentation, according to which they verify this premise.

He then undertakes to prove the creation of the world. He proceeds along two ways, which he prefers above all others. The first way is, that he divides the existences in the world into substances and accidents. The substances he divides into composite bodies and simple bodies. There are six of the latter: the four elements, the spheres and the planets. He shows of the elements, that they are but potential existences because of the interchanging of their natures, one with the other. He then says: that which is but a potential existence, has been created, its existence has a beginning. But the opponent will not dispute the fact, that the elements and the other bodies are but potential existences. He differs, however, as to whether their creation can be consequent upon their non-existence. This is now the point of dispute. The one contends that existence is something, which, having previously not been, has been created. What the opponent admits is, that that which is but potentially existent has need of an arbitrator[1]) — thus coming to the proof of a necessary existence. But he does not admit a creation consequent upon non-existence. — After dividing bodily existences into six parts, he[2]) maintains the creation of four of them, in that they are potential existences. He maintains of the spheres and the planets, however, that they are created, in that they have within them combination and composition. — He thus confesses that he is unaware that bodies are, all of them, but potential existences, by reason of their being bodies. For, if they were, in his opinion, potential existences by reason of their being bodies, he would not have need of the classification just mentioned. He would have said that all bodies are potential existences by reason of their being bodies; the potential existence is created, ∴ bodies are created. This classification would have sufficed him, because all of the (six) parts have the common element of corporeity, and he would not have had to pass from the proof through possibility of existence to the proof through combination and composition, the method as to combination and composition being another of the methods of the advocate of creation. — He then says:[1]) They are created by reason of the combination within them, this being the method as to the combined thing,[2]) and by reason of composition, this being the method as to the composed thing.[3]) But this demonstrates only that they have need of a Maker. This is something which the opponent will not deny; what he says is, that the maker does not cease making, but that he keeps pouring out existence eternally. That existence has a beginning, which was to be proved, — this he does not demonstrate. His second argument for existence is really the same as his first, for he explains the creation (of the spheres and the stars, in the second also) by reason of their being potential existences; that they are potential existences he undertakes to demonstrate from the powers of combination within them. But he does not need this proof from powers, if bodies, by virtue of their being bodies, are potential existences. But the opponent does not deny that they are potential existences; he does not, however, admit their creation subsequent upon their non-existence. This, however, he (Maimonides) does not demonstrate. — He then gives his second method: "it follows of necessity that that which is derived from something other than itself is posterior in existence to this thing." The opponent does not deny its essential posteriority to this thing; he does deny its temporal posteriority. (Maim.) has here mistaken temporal posteriority for essential posteriority.

---

[1]) to decide as to existence or non-existence.

[2]) the advocate of creation.

---

[1]) The proof through combination and composition is to be regarded as a parenthesis, a proof by the way, due to the fact that he was compelled to mention it at all.

[2]) مولف.

[3]) مركب.

Were I to follow out his remarks, I should become too diffuse and should overstep my intention, which was simply to give a reply to a question. Had he given an exact reply, my words would be superfluous; there would be no need of them or they would be foolish, as Abunaṣr Alfarâbi says in the Introduction to his book on Music:[1]) To say what has already been exactly said is either superfluous or a folly, in both instances an evil. But since he has not treated it exactly, I am constrained to give my reply, to come before our master, the religions head with that which I have acquired from his radiance and the guidance which I have received from his light. I do not claim superiority or brilliancy of knowledge. I am in this, as the poet says of the sea: The cloud drips into it, but it is not enriched, because the cloud is of its own water. But may God keep (me) within the proprieties[2]) and give us satisfaction!

I.

As to the division[3]) into the necessary, the possible, and the impossible, according to the philosophers. — The necessary is that, the assumption of whose non-existence would necessitate an absurdity. The impossible is that, the assumption of whose existence would necessitate an absurdity. The possible is that, the assumption either of whose existence or of whose non-existence would not necessitate an absurdity. The necessary, then, is necessary as to existence, the impossible is impossible as to existence, and the possible is not necessary at all, being necessary, neither as to existence nor as to non-existence. This is the specifically[1]) possible. What we mean by „specifically“ is, that there enters into it nothing of the necessary, it being specified by the possible alone. For, were we to explain the possible as being that which is not impossible, the necessary would enter into this consideration, for the necessary, also, is not impossible. Our definition is: (the possible is) that, the assumption either of whose existence or of whose non-existence, would not necessitate an absurdity; in short, that, which has within it nothing of necessity, is specified by the possible alone. The necessary does not enter into it, for the necessary has necessity within itself — and this is the necessity of existence. It has already been said that this possible is called the specifically possible. For, considered philologically, the word possible is used to demonstrate that which is not impossible; and this is what he understands by it, who does not understand its conventional meaning among the Philosophers. The Philosophers, namely, have made the division into the necessarily existent, and the necessarily non-existent, and that which has no necessity within it, the possible. The possible, accordingly, falls into two classes, the one according to the populace, the other corresponding to its specific qualities. They call the first, the generally[2]) possible, and the second the specifically possible. Since we are to use the word possible, we shall use it as signifying the specifically possible, namely, the assumption of whose existence or of whose non-existence, does not necessitate an absurdity.

---

[1]) cf. Steinschneider, Alfarabi p. 79.

[2]) الموفقة cf. Steinschn. Hebr. Uebersetzungen p. 841.

[3]) cf. Šahrastâni p. 353 ff. and 373 ff. Many of the passages correspond to Šahrastâni word for word.

---

[1]) الخاصّى.

[2]) العمّي.

An existing thing is either necessary or possible This classification will be found to include both the transient and the permanent. For, we have already explained that the possible is that with nothing of necessity within it, and that the necessary is necessary as to existence. The classification is, then, as follows: An existing thing is either necessarily existent — this is the necessary —, or it is not necessarily existent, — this is the possible. Further, the necessary is divided into the necessary in itself, and that which is necessary because of something other than itself. The necessary in itself is that, the necessity of whose existence lies within itself, and is not due to something other than itself. To maintain its non-existence would necessitate an absurdity. That the necessity of which is due to something other than itself is a thing that exists because of something other than itself, so that, were one to maintain its non-existence as due to itself and not to some other thing, an absurdity would necessarily follow. For example, the existence of Zaid's satiety alongside of his eating is necessary as one of the conditions of his eating. So also his sleeping when he sits down; so that we say: Zaid's satiety is necessary, and his sleeping is nessary; and that everything whose existence is conditional[1]) upon something else is necessary through something other than itself.

That which is necessary because of another than itself, is possible in itself. For, when we examine the nature[2]) of that which is possible through another thing than itself — without reference to that other thing — we know that it must be either necessary, or possible, or impossible. But, if it were impossible, it could not exist in any way, for non-existence would be a necessity for it; it is, however, an existing thing, if so, it is not impossible. Were it necessary in itself, its existence would not come to it from something other than itself; but we have assumed it as existing through something other than itself. Therefore, that which is left for it, is possibility in itself. The statement has thus been verified, that the necessary through another than itself, is possible in itself.

---

[1]) تابع لنسبة . . .

[2]) For this order of the words cf. Shaḥrast. p. 378: فباعتبار الذات وجدها.

That which is possible in itself is, even at the time of its existence, but potentially existent. For, Zaid's getting up before his (actual) standing is possible. But at the time of his standing it is also but possible, considering its nature. For, Zaid's actual standing is necessary only as being conditional upon his getting up. For, the assumption of the non-existence of his standing at the time of his actual standing would necessitate an absurdity; whereas the assumption of the necessity of his standing (at the time of his being down), would not necessitate an absurdity. Therefore, his standing is necessary, necessary, however, as a condition upon the existence of his getting up. Our statement, that Zaid's getting up is necessary, is not equivalent to our statement, that Zaid's actual standing is necessary; for, our statement, that the getting up of Zaid the stander (is necessary), is necessary in truth. The necessity of his standing, however, is conditional upon his getting up; therefore it is conditionally necessary; and that which is conditionally necessary is necessary through another than itself; and that which is necessary through another than itself, is but potential of itself.[1])

When the existence of the potentially existent is to be decided upon as against its non-existence, it is impossible for it to forego the necessity of an arbitrator.

---

[1]) cf. p. 21.

For, the two extremes, existence and non-existence, are alike to it (the possible). Were there no arbitrator, it would not receive existence rather than non-existence. Were it necessarily existent, it would have no need of an arbitrator, because its existence would not then differ from its nature. The need of an arbitrator, then, is due to its potentiality. Since its potentiality, even at the time of its existence, remains,[1] and since it never acquires an absolutely necessary existence, it is, at the time of its existence also — because of the potentiality from which it can not be separated — in need of a necessarily existent arbitrator, even though it be one of those beings which exists eternally. This is what we wished to show.

All bodies have a necessary existence due to something other than themselves. For they are composed of matter and form — an intellectual composition, not a composition of discretes. What we mean by „not a composition of discretes“, is, that matter does not exist by itself without form to give it subsistence, and that bodily form does not exist without matter in which to rest; but, that matter exists only as the substratum of form, and that bodily form exists only in matter. They are not in any way discretes, so that when they unite, a body exists; but rather, the body is an already existing thing which is a union of both of them. We shall bring proof as to what we have said. We say: that a body is the expression of continuity, as to which it is possible that three dimensions[2] be posited, cutting each other at right angles. The one of these dimensions is called length, the other breadth, the other depth, i. e. heighth. This is the state of the corporeity found in the original *ὕλη*, without reference to any other form. The dimension is not the form of corporeity, for the dimension is an accident of the category quantity — changing, increasing, diminishing in relation to one particular matter. If its shape be cut by wax, its shape will be circular, then square or triangular or some one of the other shapes, in fact, another body. Take, for example, the addition to a measure of water. If it be heated, its bulk will increase. This is evident with vessels full of moist things. If heat be applied to them, they will break, and this because, of the increase in their diameters, which taking hold of certain points, press them and thus break through. This has been explained in physical science. Therefore the form (of the bodily substances) is not the dimension, but continuity, as to which the dimension can be posited. All bodies have the common form continuity, by virtue of which, each is called a body. The bodies differ as to their other forms, namely, the form by which each is specified and through which it becomes a particular body, as the form of the spheres and the planets, and the form of the elements and of that which is composed of them, as animals and plants. — From that which has been explained, it is clear, that that which is composed of the elements is composed of matter and form. Thus, the elements change one into the other; as, water changes into air. We know that they must have between them a common matter. For, were there no common matter between them, we could not say that the one of them changes into the other, but that the one of them ceases to exist, and the other exists in its stead. Since this is not the case, we know that there is something permanent and something variable; that the permanent is that which receives the differentiae, and that the differentiae are the forms. As to this, the Philosophers are not in dispute. The dispute between them concerns the form in which the body is a body, absolutely considered. There are those who say that this is the original ὕλη, a single thing, in which there is no composition. There are others who say, that this is composed of matter and form, and that the matter receives the form, continuity.¹) We shall explain this latter statement. We say, that a body is the expression of continuity, and that the bodily form receives the discrete;²) the receiver is that which is left with what is received; continuity is not left at the receipt of the discrete, but ceases to exist because of it; the discrete is also other than the receiver; therefore, the receiver is something other than either continuity or a discrete, and something to which the discrete and continuity can come, one after the other. Thus, continuity is the absolute bodily form. Therefore, the absolute bodily form has its seat in matter, to which the forms come one after the other. (The matter) does not exist bare of all forms, for³), if the *ὕλη* had existence before the arrival to it of the form continuity, and if it had no place in space, no position and no whereabouts — which characteristics belong to something measured, as was hinted at above — and if then the bodily form should reach it, how would you prove the intent of the Creator who sends forth unto the matter the form belonging to it; and why would the *ὕλη* be adapted to the receipt of a certain form and then to the receipt of its opposite? The variety of forms, however, is (determined) according to the predisposition of the matter. Were the *ὕλη* bare of all forms, it would be matter no more fitted to receive one form than another. Moreover, how could it be conceived as matter multiplying itself, one thing not being the effect of another? And how would it receive the accidents by means of which it is distinguishable, so that one

---

[1] cf. p. 22.

[2] cf. Shahrastani p. 365 ff.

---

1) cf. Shahrastâni p. 365 ff.

2) cf. Shahrastâni p. 366 الصورة الجسميه طبيعة وراء الاتّصال .يلزمها الاتّصال وهي بعينها قابلة للانفصال...

3) For the order of our text cf. Shahrastâni p. 366.

matter would be different from the other according to the differentiae? It is, however, conceivable only through these two differentiating marks (i. e. multiplication and accidents). What necessitated this conclusion, was our false assumption, that matter exists bare of form. We have proven that the opposite is the case. — In the same way we can show, that bodily form exists only in matter. For, the form is sent forth from the Giver of forms unto the materials according to their predisposition; the existence of forms is relative to the predisposition (of the matter); the predisposition, however, is in the matter; therefore, that which is connected with the existence (of the matter), exists in the matter itself. — We have in the Metaphysics brought many proofs as to this, but the most probable of them is that which we have mentioned. — It has, therefore, been verified, that matter has no existence except when connected with form; that is, its existence is due necessarily to something other than itself. So, also, form exists only in matter. Therefore, both matter and form have a necessary existence conditional (upon each other), i. e. a potential existence in respect of their nature, as we have explained. The body, then, which is composed of potential existences, is also a potential existence. For, a composite thing is the product of the component parts; were it not for them, it would not exist. Every thing whose existence is due to the existence of some other thing is necessary, having its existence from something other than itself, and is a possibility of itself; therefore, in the present case, all bodies are possible existences — the explanation of which we wished to give.

After these premises we say, that we see bodies existing, and that they are without doubt possible existences, as we have explained. Of the existential accidents connected with them, both permanent and relative — the latter being those included under the nine categories — it is clear that all of these also are possible existences, since they have existence only in bodies or in relation to bodies, and these are themselves possible existences. Therefore, form and matter, and the body composed of them both, and the accidents which are connected with the bodies, are all of them possible existences. The execution of the decision in favour of their existence as over against their non-existence requires a necessarily existent arbitrator. If the arbitrator were but possibly existent, it, too, would be in need of an arbitrator. This would go on indefinitely; but an existing being without end is an absurdity.

Another method: Since we have assumed possibly existent causes, they must have a cause outside of themselves; and this is not a possible existence, because all possible existences are included under this. This cause outside of the sum (of causes) is necessarily existent.

We have thus reached the being, whose nature it is, that it necessarily exist, and which decides as to the necessity of the existence of all possible existences. We have shown, that the possibly existent, at the time of its existence also, is possibly existent, and that even on the assumption of its eternal existence it needs an arbitrator, because of the possibility which is never separated from it, as we have explained. This is the case with bodies, whose possibility is never separated from them, and upon the assumption of their eternal existence they indicate the existence of a necessary existence more than they indicate even their own existence. For, the assumption of its existence and their non-existence would not necessitate an absurdity, whereas the assumption of their existence with but a suggestion of its non-existence would necessitate an absurdity, namely, that there is a possible existence which has no need of a necessary existence — the absurdity of which we have already shown. The loss of (necessary) existence is more improbable than the loss of (possible) existence. This is what we wished to show.

From that which has been explained, it is clear, that[1] it is impossible that the necessarily existent have within it component parts, be they those of a body or of a quiddity. For, had it composition within it, its existence would then be due to something other than itself, and it would have possibility from itself. But it has been assumed as a being whose nature is that it necessarily exist — which is a contradiction (to the foregoing). What necessitated this contradiction was our false assumption of composition within it. Therefore, it has no composition within it at all, but is an existence without quiddity. We shall explain this in a separate paragraph in order to complete the knowledge as to the necessarily existent.

Existence is an attribute of a possibly existent being. Existence is not the quiddity of a thing, for the heavens, and the earth, and animals, and plants differ as to their quiddity and agree as to existence. There is doubtless such a thing as happens to have[2] the differences without having the point in common. Therefore, existence is an attribute by which quiddities are modified, so that the heavens, the earth, animals and plants are all called existing things. The existing thing is derived from the concept existence, just as the white thing is derived from whiteness and is called a white body. Just as the white body is white by reason of whiteness, so does the existing thing exist by reason of existence. It is easy to imagine the difference between whiteness and a white thing, because we see bodies which are white and not white; we know, therefore, that whiteness exists without a white body. But we do not see an existing thing at all nor can we imagine it, if it be not modefied by existence. It is, therefore, difficult for the imagination to picture this. The intellect, however, has made a distinction between existence and quiddity. Since it perceives that the different quiddities are subject to existence and that the component parts of the quiddity, as the reason and speech in man, are subject to existence, (the intellect) has the indubitable knowledge that there is existence without quiddity and without a particle of quiddity. The difference between existence and the rest of the attributes is, that the rest of the attributes exist only by virtue of that thing qualified by them, whereas the thing qualified by existence exists only by virtue of it. It might be urged in objection: since existence is an attribute of an existing thing, it, also, is an existing thing, and in as far as it is an existing thing, it also exists by virtue of an (attribute) existence; therefore this existence is a thing existing by virtue of existence. This series would then go on ad infinitum, so that each existing thing would have need of an infinite number of (attributes) existence, and were these not to reach (infinity), the existing thing would then fail to attain existence. As a matter of fact, the reaching by existing things of infinity is an absurdity; the existence of the existing thing would then also be an absurdity. But, as a matter of fact, existence does attain actuality; if so, (the assertion that) the existing thing needs the attribute existence, is an absurdity. In answer to this we say, that the existing thing exists by virtue of existence, whereas existence is existence by virtue of its own nature. Just as the white thing is white by virtue of whiteness, and the whiteness is whiteness by virtue of its own nature, for the whiteness is not white by virtue of (another) whiteness, but its nature and being is that it be whiteness, and as the term (white thing) is derived from it and applied to the things qualified by it, so is existence not an existing thing by virtue of (another) existence, but is existence by reason of its own nature, and from it the concept (existing thing) is derived and is applied to the things qualified by it, so that each of them is termed an existing thing. If the qualified thing possess quiddity, the state of existence would be quiddity existing by virtue of existence, and if it do not possess quiddity, the state of its existence would be existence existing by virtue of its own nature; it has its existence from its own nature, and its own nature is nothing other than existence. The necessarily existent is a unit and as we have explained, it is impossible that there be within it any component parts whatsoever.

---

[1] cf. Shahrastâni p. 373 ff.

[2] cf. Shahrastâni p. 375 وقع بشي الفصل.

This is the method of the Philosophers of demonstrating the necessary existence. They do not however, demonstrate that the world has a beginning, a being subsequent upon its non-existence, but that it is eternal by virtue of the eternity of the necessary existence and that it (the world) is an effect thereof, as we shall explain in the chapter on the manner of the procedure of things from Him.

The Theologians, on the other hand, do demonstrate (the existence of) the Creator, according to the method of dividing existing things into the necessary and the possible. They do not call the Creator the necessarily existent. They call him Maker and Creator, and demonstrate his (existence) after they have shown, that the world is created, that its existence has a beginning; but we shall explain their opinion in this regard later. If it be this that the questioner wants when he says „the demonstration of the necessarily existent according to the method of the Theologians“, their method in the matter shall be given; or if he wish the demonstration as to the necessarily existent according to the method of the Theologians, along the lines of their opinion as to bodies, namely, that they are composed of indivisible particles; or if he desire the demonstration of the necessarily existent, according to the views of the Theologians, assuming this opinion (as to atoms) i. e. before establishing the creation of the world — we shall prove it (the necessarily existent) according to this method.

Bodies are composed of indivisible particles, chancing to have different accidents, through which the bodies are distinguishable. These accidents have no subsistence except in substances, i. e. atoms, which atoms constitute the matter of all bodies. Therefore, bodies are composed of atoms and are possible existences, being the products of the combinations of atoms. The accidents, also, are possible existences because of their subsistence in things other than themselves. Each of the atoms also is a possible existence, because each must be possessed of movement and rest, which are accidents with possible existence. For, it is impossible to assume a single atom as existent if it be not first in motion, then at rest, so that the assumption of its existence as being unconnected with them (movement and rest) is an absurdity. Therefore, each of the particles exists only as a possibility, which is its very nature. Therefore, if this be so, it is but possible in its very nature, and consequently has need of a necessary existence, as we have explained.

But know, that, for the demonstration of the necessary existence, we have no need of all that which we have premised; (which premises we gave) only because we wished to demonstrate, that the world in its entirety is but a possible existence, and that the necessary existence is without body and with no component parts within it at all. Had we wished to demonstrate that there is an existing thing that is necessarily existent, without explaining the above premises, it would have been very easy. We might have proceeded thus: existing things are either necessary or possible; this classification is comprehensive, as we have shown. If they be necessary, that which we sought has already been demonstrated. If they be possible, they need an existing thing which decides upon their existence as against their non-existence. This latter demonstration of the (necessary existence) is the same as the first demonstration, namely, that nothing can subsist except in relation to the necessary existence. And this was to be proved.

II.

The Second Question:
As to the Manner of the Procedure of Things from the Necessary Existence.

The explanation of their opinion in this matter is impossible, before explaining the meaning of the procedure of things from the necessary existence, from the point of view of the Philosophers, and this can be explained only by an explanation of their opinion as to cause and effect.

We say: According to them, that thing is termed effect, whose existence is not due to itself, but whose existence comes from the existence of another thing; that other thing, which is the cause of this existence, is termed active cause. Cause and effect are so connected that between them there is a definite relation, in which relation the one of them is called cause, the other effect. From the peculiarities which connect the one with the other, however, (it follows) that both of them exist together, when considered from another point of view. The meaning of our words "from another point of view", is, that when they exist, it follows of necessity that they exist together. An example of this is a father and son. For, the actual existence of the son is necessarily bound up with the existence of the father, when the father be taken as an actual father (i. e. as existing at the same time as his son). If the father be taken as a potential father however, the son will not actually exist (i. e. the cause exists without the effect). Therefore, when considered "from the other point of view", cause and effect exist together. Now that we have explained that, in their opinion, that thing is termed cause which is the cause of the existence of an effect, we say, that the causes for the existence of a thing are, according to them, four. These are: matter, which is the substratum of the form of the thing; form, because of which the thing is what it is; the agent; and the purpose. The matter[1] is the wood for the couch, the form is the form of the couch which is made of wood, the agent is the artisan who makes the couch, and the purpose is the sitting on the couch, because of which the artisan put form into the matter. The agent and the purpose are the two causes because of which the thing exists, and are apart from its real nature. The matter and the form are the two causes through both of which existence comes to the thing, so that their union is its real nature. When you examine these four causes you find, that the agent is the real cause, without which it is impossible that any existing thing be an effect. For, although matter and form are the two causes of the thing which is composed of them, the active cause, in artificial bodies, is active, as regards, both the matter and the form themselves, since the matter and the form of artificial bodies are themselves natural bodies, and consequently have need of an active cause. The final cause, lastly, exists for the sake of that thing which as yet has no existence. That thing, however, which has never been other than an existing thing, does not require a final cause. But it requires an active cause, since its existence is but potential. Therefore, it is clear, that without an active cause any potentially existing thing is impossible.]

---

[1] cf. Šahrastānī p. 362; p. 368 الخشب لسرير.

They hold, furthermore, that since the active cause is a sufficient cause, i. e. since there is within it nothing potential and nothing of possibility to prevent its actuality — to wit, no accident, or a power which was at one time non-existent, or a will — since it is, therefore, a sufficient cause in so far as it is a cause, and a complete cause in so far as it is a cause, and since it is a cause in reality, it follows of necessity that its effect be a thing actually existing with it, bound up with it, not posterior to it as to existence, but posterior to it only as to its nature. The cause precedes the effect essentially; for example, the movement of a pen is united with the movement of the hand; the existence of the movement of the pen, however, is due to the movement of the hand, the hand being the active (cause). But the cause does not preceed the effect temporally. — They hold, further, that since it is impossible, that the necessary existence have within it anything like possibility, it is not a thing that precedes (all other) existences temporally. — They hold, accordingly, that the world has no temporal beginning, but that it has a first principle, which is the cause that creates it, and from which its existence follows of necessity. This (cause) is the necessary existence, from which all effects follow of necessity and through which they exist. Were it not such, there would be no basis for their existence. And this is the meaning of their statement that all things are derived from the necessary existence, namely, that they follow necessarily from it, it being their cause.

Among the premises which they have brought as proof of this, is the following: that between the cause and its effect, it is necessary that there be a (definite) relationship. The meaning of this is, that one thing does not follow (arbitrarily) from any other thing, so that we might say that form comes into being out of matter, and that matter comes into being out of form, or that coolness can come from heated matter, or dampness from dryness. It is, rather, necessary, that between the cause and its effect there be a difinite relation, and that in this relation there be a cause from which the effect has necessarily to follow. — According to this premise, then, they hold, that from one, only one can necessarily follow, i. e. that a cause can be such, only for one thing, this being the relation between them. For, were it such for two things it would necessarily follow, that there be between it and each of the two things a relation. There would, therefore, be multiplicity within it, the opposite of which has already been posited. Therefore, it is necessary from every point of view that from one, but one follow. — Since, in their opinion, solid proof has been given that the necessary existence is one, without multiplicity in it, and since they agree in this, they believe that they have given solid proof, that the necessary existences in their entirety are united with the One temporally, that they are posterior essentially, and that they are its effects.

Now I observe that many ask: How, on the principles to which they refer, can multiplicity exist in the One? — They hold that from the first principle there follows of necessity an intellect.[1] They mean by intellect, an incorporeal substance with no composition within it. Further: This intellect has within it no multiplicity in so far as it is a mere existence. This existence, in so far as it is existence, has within it no multiplicity. But it has multiplicity within it from its very nature, that is, it is but potentially existent, because it is the effect of the first (principle). This is its necessary condition, as coming from the first principle; and thus multiplicity comes to it, in that it contemplates the first principle, that it then contemplates itself, and that it then reflects that it is a temporal existence.[1] — They have speculated thus, as an attempt at establishing a relation; but they have not succeeded, as we shall show. — Thus, every intellect, in as much as it reflects upon its first principle, then upon itself, and then that it is a possible existence, is the cause of the creation of an intellect and a soul and spheral substances, until they reach the sphere of the lower world. — We show the falsity of this opinion when we say to them, that this lower (world) matter is one, and has taken on four varying forms namely, the forms of the elements. What is the cause from which these varying forms follow of necessity? Some of them have said that the cause of this is the distance (of the matter) from the center and the circumference. Since the sphere perpetually revolves, it heats that which it touches and rubs, so that this changes into fire, where as that which is at the greatest distance from the circumference remains cold and turns into coolness and thickness (i. e. earth). That which is attracted towards the fire, was (in the first place) warm, but with less of warmth than the fire, and that which is attracted towards the earth, was (in the first place) thick, but with less of thickness than the earth. A little of warmth and a little of thickness produce dampness; for, dryness can come either from heat or from coolness. — The Sheich, ibn Sina, has shown the falsity of this opinion in that he demonstrated an original bodily matter which then acquires the rest of the forms through movement and rest; furthermore, the absolute bodily forms do not exist entirely bare of all matter. If this be so, it is absurd to maintain of matter that its nearness to or remoteness from (the center and circumference of the sphere) necessitated its peculiarities. What then does adapt it to the receipt of these varying forms, and from what thing do they of necessity follow? — One must greatly wonder how the Philosophers can be of this opinion and make this the cause of the existence of multiplicity; and if their claim be well-grounded, namely, that they believe that they have decisively proved that the world is eternal, whose existence had no beginning, and that they have conclusively proved that its cause is one and that existing things follow necessarily from it in that it is a cause, no one could refute them in this their opinion. If one, however, shows conclusively their foolishness as to the cause from which multiplicity necessarily results, they will abandon this opinion without further investigation and will not claim that they know and have explained the causes (of multiplicity). This conclusion will be forced upon them from the reasoning which we shall give. — Thus we say: You have explained in your physical sciences that it is necessary, that between the cause and its effect there be a certain relation. Upon this premise you showed that the One can not, from any point of view, be the cause of many things. You then sought the cause of the multiplicity of things, and you said what you said, and explained to us what the relation is between spheral corporeity and the nature of intellect, that it (the sphere) is possible, so that you put it (the intellect) as the cause for the existence of spheral corporeity. But possibility is bound up with a possible thing. How then can the nature of a thing be related to that which is not of such a nature? Were we to accept this, and to investigate as to the cause from which comes the existence of the star within a sphere and out side of a sphere, and which differs from it in matter and form, what could you say? We say to them further: We see the uppermost sphere with no stars within it, the second sphere, the sphere of the fixed stars with a large number of stars within it, and the rest of the spheres, in each of which there is one star. If all of the spheres resulted from the reflection of intellect on itself and its possible existence, and if the matter were similar with all intellects, for what reason would some spheres have no stars within them, others a large number of stars, and others but one star? We say further: In their opinion, all of the spheres move in one direction, this being the most perfect of all situations and positions which it is possible for them to have; but since this is impossible for them in reality, and since they move consecutively, we ask them then, for what reason do some of them move from east to west, and some from west to east, some revolving slowly so that one revolution is not completed in 36.000 years, whereas others complete a revolution in 24 hours — what is the cause that effects this as a matter of necessity. As to the intellects which incompass them, from the point of view of the whole, and as to each spheral soul, from the point of view of a part — if all these intellects and their souls were in this matter similar, what, then, is the cause which necessarily brings about this difference of movement?[1]) The real scholars among them have already answered him who believes that their variance is due to their (movement in the) direction of the emanation of the good.[2]) This is the opinion of Aristotle; and those who follow him, advocates of his opinion, will not be able to add to this by means of that which every theologian receives as it were from the prophets. From all that we have adduced, the impossibility of the sufficiency of such a cause for these things is clear;

---

[1] cf. Šahrastānī p. 880, 881.

---

[1] cf. De Boers. Philosophie im Islam p. 123.

---

[1]) cf. Šaḫrastānī p. 382, 383.

[2]) cf. Šaḫrastānī p. 374.

for the (cause of the) manner of the procedure from him, as we have explained its meaning according to their view, is merely the necessity due to the first principle. The truth is, however, that multiplicity is due to the Creator who acts as he chooses and wills; for, he who can act as he wills, can produce many varying results — as we have explained in the question as to the creation of the world.

The Third Question
as to
the Explanation of the Creation of the World.

The world consists of substances and accidents; we understand under substances here, bodies. For, be bodies composed of matter and form, as the Philosopher holds, or of atoms, as the Theologian holds, there are in them things which are added to their essence and by which they are qualified. These things are accidents, as well according to the Philosopher as according to the Theologian; as for example, motion and rest which subsist in bodies. That which is popularly accepted as the opinion of the Philosophers is, that rest is not something positive added to the existence of a body, but that it is the absence of motion from the body whose habit it is that it be in motion. The real scholars among them, however, have said, that were rest an essential attribute of a thing, its separation from the thing would be impossible, — as is its nature, so must it exist, — and a thing at rest, could not be put into motion at all. But since we see that a body endowed with rest, can move, can be endowed with motion, and that its attribute rest is annulled, we know that rest is an attribute, which, whether it exist in the thing or not, the essence of the thing remains intact. They have, furthermore, made a distinction between the non-existence of motion as a possible element in the existence of bodies, and the non-existence of moving1) as a possible element in their existence. For the non-existence (of motion) there is a cause, and this is the lack of a cause of moving. Therefore, the non-existence of motion is an effect and is a positive thing. It has, consequently, been demonstrated that in the opinion of both parties bodies have things added to them, namely motion and rest. These are created; for we see a thing at rest, then in motion, and we see it in motion, then at rest; and that which exists subsequent upon its non-existence is created. But bodies must have motion and rest, which are created. Therefore, bodies are created. — The Philosopher says: We admit that each movement is created. But we hold that absolute motion has no beginning, and that movements and rests never cease going to their proper places, the one after the other, and that this is an eternal succession. He even holds, furthermore, that that is absurd which has an infinity of causes and effects among existing things. But this holds true only of those things which exist along side of one another in space. But the existence of movements is not of this nature since they do not exist together. — The Theologian says: Since each of the movements is created, therefore the whole must be created, for, everything whose parts are qualified by something must itself be qualified thereby; and as each of the movements is created, therefore the whole is created. — The Philosopher says: Your general inference which affirms that everything whose parts are qualified by a certain thing must itself be qualified thereby is in contradiction to a particular negative inference. Should we show that there is a thing whose parts are qualified by something, but which is not itself qualified thereby,

---

1) مشى.

your affirmation would be void. We can show this, in that we say, that each of the parts of a thing is called a part, whereas the whole thing is not called a part. — The Theologian says: A part and the whole are connected one with the other, and in the relationship existing between them, one of them is called part and the other whole. When we say of the whole that it is the whole we have explained it according to the accident of relationship which accompanies it, and when we say of a part that it is a part, we have described it also according to the same relative accident. It is this relationship between them, to one side of which is given the term part, to the other side, the term whole. We only imagine that the one attribute is independent of the other, because of the two names given to the related parts. Had this relationship but one name, as a partnership has, we would not imagine this. It is therefore evident that the whole is qualified by that, by which a part is qualified. For, of that, of which it is said that it is the whole, by that very act, it is said that it is a part. The general inference, then, which affirms that everything, whose parts are qualified by something, must itself be qualified thereby, is not contradicted. If this be so, it has been demonstrated that bodies receive positive additions by which they are qualified, that the bodies are created, and that the bodies are never devoid of these qualifications. From these conclusions, a syllogism can, at the first glance, be put together, which will demonstrate that the world is created. The method of reasoning is as follows: We have explained the minor premise of the syllogism in the foregoing. It met with objection on the part of one who brought forward the difficulty that its form was not proper, in that it mistook each single movement for absolute motion. The opponent (of creation) does not dispute the creation of each single movement, but rather the creation of the whole. We have, however, explained that when the parts are qualified by something, the whole also must be qualified thereby. Each single movement is qualified by creation; therefore, the whole is qualified by creation. — If it be said: You have divided the existing things into bodies and accidents, whereas the opponent, has demonstrated existing things to be not bodies and not accidents, but substances subsisting of themselves, namely, the separate intellects and the human souls, whose creation they maintain, — the answer which we give is, that the opponent admits the creation of the human souls according as the active intellect brings them into being in correspondence with the predisposition of the materials to receive them. But as to the separate intellects, we showed, when explaining their opinion as to the procedure of things from the necessary existence, that their existence is based upon the contention, that the world is a phenomenon whose existence has no beginning, that it has no temporal commencement.

This is the current way of demonstrating the existence of the world. The necessary consequences of this syllogism are not mentioned in the Book of the Theologians. I have explained it and the answer to it, and it rests with you to examine it. God knows the right!

We shall explain the creation of the world according to another method. — The world consists of bodies. That which subsists in bodies, subsists only in them. Bodies are alike in their corporeity, and differ in their forms. They are divided into composite and simple bodies. The simple bodies also are composite — the intellectual composition which we mentioned in the fore going. But we shall not consider this composition here. The composite bodies which we mean are those, whose every part, when beaten fine, resembles the whole only outwardly, as e. g. minerals. But, even though, the visible parts of minerals resemble the whole, the invisible parts, namely, the atoms of which they are composed, do not resemble the whole. — The simple body is that, whose every part when beaten fine, resembles the whole. There are six of these bodies, — the four elements, the spheral solids and the astral solids. Of these six bodies which may be stripped of matter and form, there are some which put off their form and take on another form; these are the four elements; there are some whose form is bound up with their matter — these are the spheral bodies and the planets. As to the proof that the elements have one common matter: — we see some of them change into others and take on (another) form as though it were its own form. If this be so the matter is one and the same. But their peculiarity is, that the varying forms have need of a specific (cause). Should one ask, what is there specific in the composite bodies, that they take on varying forms, some being vegetable, some animal, some of this vegetables being green and some red? To all of this the Philosopher gives the answer that the specific factor is the mixture (of the elements). In accordance with the mixture of the elements, the forms vary, and the accidents are attracted to the forms. But, we object: what is the specific cause for the varying forms of the elements themselves, seeing that the matter is one and the same, with no variance within it? This can not be (answered) other than by assuming a Being with purpose, one who creates at his pleasure. Since (his) pleasure is without necessity and since that which does not exist by reason of necessity, may be created, or may not be created, and since a created thing was at one time non-existent, therefore the existence of a created thing has a beginning consequently the existence of the elements has a beginning;

and that which is composed of them is, of course, the same; it has its existence later than they. We say the same as to the existence of a specific factor in the spheres. Since their matter is one, it signifies that they come from a Creator, from a Chooser of their peculiarities which exist in the speres. (Among these are) the slowness of the movement, their acceleration, their change of movement; the fact that some have many planets, others but one, while others have none; also the difference in the planets, that some give light by themselves, as the sun and other planets, that other have a thick body with no light within them, but which receive light from the sun; and of those planets which give light by themselves, some give more light than others. Since their matter is one and the same, what is the specific cause for all of this, seeing that the specific cause is not due to the diversity of matter? This is the question as to the diversity of the matter of those bodies which can divest themselves of their form; that, as to the matter of those bodies of permanent form, is likewise, a standing question. Since the specific cause is not to be demonstrated by way of the diversity of matter, there is nothing left except to assume that it is due to one who creates at will, the will being the specific attribute of his nature. He who creates at will, does not create by way of necessity, for, necessity, as the Philosophers have it, is the necessity of cause and effect, and its existence relative to the Creator would be as the relation of effect to cause. Since this not so, (the world) is a thing existing through will and choice, subsequent upon its non-existence. We shall not stop here to explain, whether the will be an attribute existing later than His essence, or whether His essence be an attribute bound up with His will, since this is not included in the scope of our inquiry, which is rather to stop and explain the creation of the world. As regards the doubts which have arisen because of the section as to the creation of the world, and as regards the manner of their dissolution, it is proper that we make a few remarks. — It has been shown that the world has existence, subsequent upon its non-existence, from an all-embracing nature, and it has been shown that the multiplicity of things, also, is due to an all-embracing nature, i. e. that the Creator brings about many varying creations at pleasure. If it be objected, that he who creates at will, still brings about many creations only in accordance with the laws of cause and effect, and that that, not subject to cause and effect, does not bring about a multiplicity of creations, the answer thereto is, that there are many creations which actually exist without being subject to cause and effect, one of these being the fact of existence subsequent upon non-existence, which is without a cause. Since, then, it has been demonstrated that the world has its being subsequent upon its non-existence, it exists subject to neither cause nor effect, but to a will which is its true specific cause. — We need not, therefore, as regards the procedure from the necessary existence, bring as examples of non-existent beings, the separate intellects which are intermediaries, especially since we can not picture their existence to ourselves.

We have, thus, given an answer to the things sought after, namely, a demonstration of the necessary existence according to the view of the Philosophers and the Theologians, of the manner of the procedure of things from it, and a demonstration of the creation of the world. We have used the term eternal thing, as meaning a thing, whose existence has no beginning, and the term created thing, as meaning something with existence subsequent upon its non-existence, in order to avoid making them identical, which is done in the treatises of the Philosophers as to the eternal and the created — all being according to the wishes of the questioner. — It is, then, proper that we end our treatise here. God knows the right!1) Exalted be his name!

Amen!

---

1) والله اعلم — generally והאל יודע.

I, Julian Leon Magnes, a Jew, was born in San Francisco, California, July 5, 1877. I attended the Lincoln Grammar School and the Oakland High School, at Oakland, California. In 1894 I entered the University of Cincinnati and the Hebrew Union College, at Cincinnati, Ohio, from the first of which I was graduated as B. A. in 1898, and from the latter of which I was graduated as Rabbi in 1900. In the Winter-Semester of 1900 I entered the University of Berlin, where I remained through the summer Semester of 1902. In Berlin I attended also the Lehranstalt für die Wissenschaft des Judenthums and the Veitel-Heine-Ephraimsche Institut. I then went to Heidelberg where I passed my Doctor examination in November 1902. I would herewith express my thanks for instruction received at the hands of Professors Barth, Delitzsch, Hartmann, Gunkel, Paulsen, Simmel, Thiele, Schmoller at the University of Berlin; Bezold, Fischer, Rathgen at the University of Heidelberg; Baneth, Maybaum, Schreiner at the Lehranstalt für die Wissenschaft des Judenthums; and Barth and Steinschneider at the Veitel-Heine-Ephraimsche Institut.

מביאים ומתחדשים1) בפועל2) ואחת ההווה אחר שלא היתה שהיא3) לבלתי מביא וכאשר קוים שהעולם הווה אחר שלא היה לבלתי מביא4) ולבלתי מתחדש אבל ברצון אשר אמתתו ההתיחדות. ולא תצטרך אל המשל מה שלא נמצא על סדור ממחויב5) שכלים נפרדים הם אמצעיים ואם לא נדמה מציאותם.

הנה כבר הבאנו תשובת הדרושים והם קיום מחויב המציאות על
דעת החכמים והתוריים ואיכות סדור הדברים ממנו וקיום חדוש העולם
וקראנו תיבת הקדמון בלתי מותחל המציאות ותיבת המחודש ההווה6)
[46] אחר שלא היה להמלט מן השתוף הנעשה במאמרי החכמים בקדמון
והמחודש כפי בקיאות השואל. וכבר ראוי שנפסיק המאמר הנה והאל7)
המסכים לנכון יתעלה שמו אמן8).

---

1) Instead of ומתחדשים MSS. בתשובה. 2) PLn. בפעלה MSt. בפעולה. 3) MSt. — שהיא. 4) PLn. + מתחדש (מחדש Ln.), אחר שחדושו כבר כבר קוים והמביא והמחודש שקר לא ישאר אלא אם הוא לבלתי מביא היה רבוי הומצאות לבלתי מביא לבלתי. 5) PLn. מחויב. 6) MSt. ההוא. 7) St. והשואל. 8) At the end of LnMSt. the following: נשלם שבח לאל י״ת כי לו יאות.

הנה1) החמר אחד והתיחדם בצורות מתחלפות יצטרכו2) אל מיוחד3) ואם
אומר מה4) המיוחד3) למורכבים מהם עד קבלו5) הצורות מתחלפות
והנה6) קצתם צמח וקצתם חי והצמח קצתו ירוק וקצתו אדום הנה זה כלו
ישיב ממנו הפילוסוף בשהמיוחד7) הוא המזג וכפי המזג יתחלפו הצורות
והמקרים נמשכים לצורות אבל אומר מה המיוחד8) לצורות המתחלפות
ביסודות והחמר אחד אין חלוף בו ואין זה ממכוין פועל בבחירה והבחירה
בלתי החיוב ואשר לא יהיה על דרך החיוב הוא יפעל ולא יפעל וכבר
היה שלא היה9) הפעול הנה הפעול מותחל המציאות והיסודות מותחלי10)
[44] המציאות והמורכב מהם בלי ספק כן כי הם במציאות אחריהם וכן נאמר
עוד מציאות ההתיחדות בגלגלים וחמרם אחד מורה על שהם מפועל בוחר
אולם ההתיחדות הנמצא בגלגלים אתור תנועתם ומהירותם וחלוף תנועתם
והיות קצתם בו כוכבים רבים וקצתם אין בו אלא כוכב אחד וקצתם אין
בם כוכב ואולם החלוף בכוכבים כי קצתם מאיר בעצמותו כמו השמש
ושאר הכוכבים וקצתם גשם עב אין אור בו אבל יקבל אורו מן השמש
והכוכבים מאירים בעצמותם קצתם יותר מאיר מקצת וכאשר היה החמר
אחד מה המיוחד11) לזה כלו אחר שאין מיוחד11) מצד חלוף החמר
והשאלה בחלוף חמר הגשמים הפושטים צורתם וחמר הגשמים12) הקיימים
בצורתם קיימת גם כן וכאשר נעדר המיוחד בדרך חלוף החמרים לא ישאר
אלא שהוא פועל ברצון והרצון הוא תואר עצמותו היתוד והפועל ברצון
אינו הפועל על דרך החיוב כי החיוב ענינו אצלם חיוב העלה ועלולה13)
ומציאותו עמו ליחס בינו ובינה ואחר שלא יהיה כן הנה הוא נמצא אחר
שלא היה ברצון והבחירה ולא נעמד הנה לבאור ההרצון14) תאר אחר
העצמות או העצמות תאר דבק לו והוא הרצון אחר שאין זה בשאלה
[45] אבל אמנם עמידתנו לבאור חדוש העולם ומה שהגיע מן המאמר בחדוש
העולם מהספקות ובאור הפרוד מהם ראוי בספורים15) הפשוטים כי כבר
התבאר שהעולם הווה אחר שלא היה מעצמותו סבובית והתבאר רבוי
הנמצאות גם כן מעצמות מסבבת אחר שהפועל בבחירה יפעל פעולות
רבות מתחלפות ואם נאמר הפועל ברצון אמנם יפעל פעולות רבות
מתחלפות כפי המביאים16) והמתחדשים ומה שאין מביאים לו ולא
מתחדשים אין רבוי לפעולותיו התשובה הפעולות הרבות בשהם בבלתי

---

1) LnMSt. היה. 2) MSS. יצטרך. 3) PLn. מיחד. 4) — P. מה. 5) + MSt. צורתו. 6) LnMSt. והיה. 7) PLn. בשהמיחד. 8) PLn. המיחד. 9) St. יהיה. 10) — MSt. המציאות והסודות מותחלי. 11) PLn. המיחד. 12) Ln. בגשמים. 13) MSS. מעלולה. 14) MSt. — ההרצון. 15) PMSt. בספרים Ln. בסופרים. 16) MSt. המביאין.

[42] תנועה תנועה[1]) ואמנם יחלק בחדוש הכל וכבר בארנו שמה יתוארו בו
החלקים יחויב שיתואר בו הכל ותנועה תנועה מתוארת בחדוש[2]) הנה הכל
מתואר בחדוש ואם נאמר כבר חלקתם הנמצאות אל גשמים ומקרים
ובעל הריב כבר קיים נמצאות לא גשמים ולא מקרים אבל עצמים עומדים
בעצתם והם השכלים הנפרדים והנפשות האנושות והורו על חדושם
התשובה שאנחנו נאמר בעל הריב מודה בחדוש הנפשות האנושות לפי
שהשכל הפועל ימציאם אצל הכנת החמרים לקבלתם ואולם השכלים
הנפרדים כבר בארנו בעת באור סברתם אצל סדור הדברים ממחויב
המציאות שמציאותם נבנה על המאמר בשהעולם נראה[3]) בלתי מותחל
המציאות ואין לו התחלה זמנית ועם זה הנה לא ילך ענינם על סדור ולא
יתאמת מציאותם ויצטרכו אל שיביאו ראיה לחדושם וזאת דרך מרוצה
בקיום חדוש העולם ואשר יחויב להם מן הקושיא לא נזכר בספר
המדברים וכבר בארתיה ותשובתה ועליך[4]) להבחינה והאל המסכים לנכון.

ונבאר חדוש העולם באופן אחר ונאמר העולם גשמים וענין עומד
בגשמים לא ימצא אלא בם והגשמים יתדמו בגשמותם ויתחלפו בצורתם
והם יחלקו אל מורכבים ופשוטים ואם היו הפשוטים גם כן מורכבים
ההרכבה השכלית אשר רמזנו אליה במה שקדם מדברינו אבל הנה לא
נרצה זאת ההרכבה והמורכבים אשר נרצה הם אשר היה חלק מהם
כאשר דוקק בתכלית בלתי[5]) מתדמה בצורתו לכל כמו המחצבים[6]) כי [43]
המחצבים ואם היה החלק המוחש מהם דומה לכל הנה החלקים הבלתי
מוחשים, והם הנפרדים אשר הורכבו מהם, בלתי מתדמים והפשוט מה
שהיה חלק ממנו כאשר דוקק בתכלית דומה לכל והם ששה גשמים
היסודות הארבע וגרמי הגלגלים וגרמי הכוכבים ואלה הששה הגשמים
הפשוטים מחמר וצורה מהם מה שיפשוט צורתו וילבש צורה אחרת והם
היסודות הארבע ומהם מה שצורתו דבקה לחמרו[7]) והם כל הגשמים
הגלגלים והכוכבים[8]) ומאשר ההוראה עליו שהיסודות חמר אחד משותף
כי אנחנו נראה קצתם ישתנה אל קצת וילבש צורה כמו צורתו ואם כן

---

[1]) LnMSt. — תנועה. [2]) MSt. + הכל. [3]) — LnMSt. [4]) PLnM. ואליך St. ואילך. [5]) PLn. — בלתי. [6]) MSS. + והחי והצמח. [7]) After לחמרו come in the MSS. the words הם הגשמים and the passage beginning אפשרות למציאותם והעדר p. 17 l. 19, which passage extends to p. 18 bottom to ואופן סדורו שנאמר. Then comes the passage in our text beginning כל הגשמים הגלגלים to which we have prefixed והם of the words הם הגשמים. [8]) MSS. + והיסודות. M. + St. have the following + in addition: חמר אחד משותף שהוא בזה התאר מחודש א״כ.

הגשמים מהתנועה והמנוחה המחודשים הנה הגשמים מחודשים אמר[1])
הפילוסוף נודה שתנועה תנועה תהיה מחודשת אבל נאמר התנועה
המשולחת אין ראשית לה ולא יסורו התנועות והמנוחות לבא זו אחר סור
זו על מקומותם ובואם זו אחר זו לנצח ואמר גם כן אמנם יהיה שקר מה
שאין תכלית לו בעלות והעלולים בנמצאות אבל לקצתם מצב אצל[2]) קצת
ומציאות התנועות אינו כן בשהם לא ימצאו יחד אמר בעל החדוש
כאשר היתה כל אחת מהתנועות מחודשת הנה הכל מחודש כי כל אשר
יתוארו בו חלקי הדבר יחויב שיתואר בו הדבר וכל אחת מהתנועות
מחודשת הנה הכל מחודש אמר הפילוסוף סתירת גזרתך הכוללת
האומרת כל אשר יתוארו בו חלקי הדבר יחויב שיתואר בו הדבר תהיה
בגזרת חלקית שוללת וכאשר בארנו שהנה דבר יתוארו בו החלקים ולא
יתואר בו הדבר בוטלה הכוללת ואנחנו נבאר זה בשנאמר שחלקי הדבר [41]
יאמר לכל אחד מהם חלק והכל אינו חלק אמר בעל החדוש החלק
והכל מצטרפים והיחס אשר ביניהם בו יאמר לאחד משניהם חלק ולאחר
כל וכאשר אמרנו בכל שהוא כל כבר בארנוהו במקרה הצרוף אשר השינו
וכאשר אמרנו לחלק שהוא[3]) חלק כבר תארנוהו גם כן באותו המקרה
הצרופי ואותו הצרוף אשר בין שניהם הוא אשר יאמר בו לאחד מהם
שהוא חלק ולאחר שהוא כל ואמנם קדם לדמיון שזה התואר בלתי זה
התאר מדרך השני שמות המונחים למצטרפים ולו היה לצרוף שם אחד
כמו לשותף לא דמינו זה הנה כבר התבאר שהכל יתואר במה שיתואר בו
החלק כי הענין אשר בו יאמר לזה שהוא כל בו בעינו יאמר לזה שהוא
חלק ולא תסתר זאת הכוללת האומרת כי כל מה שיתוארו בו חלקי הדבר
יחויב שיתואר בו הדבר ואם כן כבר קוים שהנה ענינים נוספים על
הגשמים יתוארו בם הגשמים ושהם מחודשים ושהגשמים לא יתרוקנו
מהם ויורכב מהם הקש בתמונה הראשונה יוליד שהעולם מחודש ואופן
סדורו שנאמר[4]) וכבר בארנו קטנת זה ההקש במה שקדם וכה תפול
קושית מי שהקשה ואמר שצורה בלתי אמתית כי הוא לקח בה תנועה
תנועה[5]) תמורה מהתנועה[6]) המשולחת[7]) ובעל הריב לא יחלק בחדוש

---

[1] In the MSS. the following comes immediately after the words, p. 17 last line הנה הוא המחודש. [2] MSS. אבל. [3] MSt. שיהיה. [4] In the MSS. follows the passage כל הגשמים הגלגלים והכוכבים p. 19 bottom to the end of the treatise. We have here inserted the above וכבר בארנו . . . המסכים לנכון which in the MSS. is to be found between the words הנה הגשמים מחודשים p. 18 l. 1 and the passage ונבאר חדוש העולם באופן אחר p. 19 l. 14. [5] MSt. — תנועה. [6] LnMSt. — מהתנועה. [7] Ln. מהמשולחת.

זה בקבלה במה שיקבל כל בעל תורה מאמר דבר מן הנביאים ע״ה הנה[1])
כבר התבאר מכל אשר הביאנוהו המנע השלמת הסבה באלה הדברים
אחר שהיה על דרך הסדור ממנו אשר בארנו מענינו אצלם הוא החיוב [39]
בהתחלה הראשונה והאמת שהרבוי נמצא מהבורא ית׳ הפועל בבחירה
וברצון כי הפועל ברצון יפעל פעולות רבות מתחלפות כפי אשר בארנוהו
בשאלת חדוש העולם[1]).

III.

השאלה השלישית בבאור חדוש העולם.

העולם עצמים ומקרים ונרצה בעצמים הנה הגשמים כי הגשמים
ואם היו מורכבים מחמר וצורה כמו שיאמר הפילוסוף או מחלקים לא
יתחלקו כמו שיאמר המדבר היה בם ענינים נוספים על עצמותם יתוארו
בם הם אצל הפילוסוף מקרים כמו שהם אצל המדבר כמו התנועה
והמנוחה העומדים בגשמים והמפורסם[2]) מדעת החכמים שהמנוחה אין
ענין נוסף על מציאות הגשם אבל הוא העדר התנועה בגשם אשר דרכו
שיתנועע והאמתיים מהם אומרים[3]) שהמנוחה לו היה תאר עצמותי לדבר
אי אפשר שיפריד ממנו כאשר עצמותו נמצאת ולא היה נמצא הנה
מתנועע כלל ולמה שראינו הגשם המתואר במנוחה מתנועע יתואר בתנועה
ויבטל ממנו התאר במנוחה ידענו שתוארו במנוחה הוא ענין נמצא בדבר
ויעדר ממנו ועצמות הדבר נשאר והבדלו בין העדר התנועה[4]) אפשרות [40]
למציאותם והעדר ההליכה למציאותם אפשרות ולהעדרו עלה והוא סלוק
עלת ההליכה הנה העדר התנועה עלול והוא דבר מה הנה כבר התאמת
שהגשמים בם[5]) ענינים נוספים על דעת השתי כתות והם התנועה והמנוחה
המחודשים כי אנחנו נראה הדבר נח אחר כן יתנועע ונראהו מתנועע אחר
כן ינוח ומה שנמצא אחר שלא היה הנה הוא המחודש[6]) ולא ימנעו

---

[1]) The passage הנה כבר . . . בשאלת חדוש הע׳ comes in the MSS. immediately after the words ומאי זה דבר יחויבו p. 15 bottom, and ends the second question in the MSS. also. [2]) M. וכמפורסם. [3]) Ln. אמרו. [4]) MSS. הפשרות. Our text has at this point been interrupted by four different passages, which themselves do not follow in the proper order. Cf. Introduction p. 10—11. [5]) MSS. בו. [6]) Here follows in the MSS. the passage אמר הפלוסוף נודה שתנועה . . . , p. 18 l. 1. We have inserted a correction of the passage to be found in the MSS. bet. להשפעת טוב . . . p. 16 last line and וכבר בארנו קטנת זה . . . החקש, p. 18 bottom, and which reads ולא ימנעו מהתנועה והמנוחה המחודשים והוא מחודש הנה הגשמים מחודשים. Cf. Introd. p. 10—11.

זה ושמוהו הוא הסבה למציאות הרבוי ואם היה טענתם אל זה היותם
חושבים שהם בארו במופת שהעולם קדום בלתי מותחל המציאות ובארו
במופת על שעלתו אחת והנמצאות מחויבות ממנה חיוב היותה סבה לא
היה מזיק להם בסברתם זאת ולא ידחהו אם התבאר במופת סכלותם בסבה
אשר ממנה חיוב הרבוי ויעזבוהו בהעדר הדרישה ולא יטענו שהם ידעו
הסבות ובארום ויחויב להם מהקושיא מה שנבארהו והוא שנאמר כבר
בארתם בחכמותיכם הטבעיות שהעלה יחויב שיהיה בינה ובין עלולה יחס
ובזאת ההקדמה בארתם שהאחד מכל אופן לא יהיה עלה לדברים רבים
ודרשתם עלה לרבוי הדברים ואמרתם אשר אמרתם ובארתם לנו מה היחס
בין גרמות הגלגל ובין השכל לעצמותו שהוא אפשר עד שמתם אותו
עלה למציאות גרמות הגלגל והאפשרות ענינו צרופי לדבר האפשר ואיך
התיחס העצמות למה שאינו עצמות לו קבלנו זה ודרשנו בעלה אשר
ממנה מציאות הכוכב אשר1) בגלגל ואשר הוא זולת הגלגל ומתחלף לו
בחמרו וצורתו אי זה דבר תאמרו ועוד נאמר להם אנחנו נראה הגלגל
[38] הראשון אין כוכב בו והגלגל השני והוא גלגל הכוכבים2) הקיימים בו
מספר רב מהכוכבים ושאר הגלגלים בכל אחד מהם כוכב אחד ואם
הגלגלים כולם מחויבים מהשכל המשכיל לעצמותו ושהוא אפשר המציאות
וזה ענין שוה בכל השכלים לאי זו עלה חויב מקצתם גלגל אין כוכב בו
ומקצתם גלגל בו מספר רב מן הכוכבים ומקצתם גלגל3) בו כוכב אחד
עוד נאמר כאשר היתה תנועת הגלגלים כלם אצלם אמנם היא אל4)
כונה אחת והוא השלמת כל האנות והמצבים אשר אפשר שימצאו להם
ואחר שאי אפשר בם זה בקיום התנועעו שימצא להם בבוא זה אחר סור
זה ונשאל להם אז ונאמר לאי זה דבר יתנועעו קצתם מהמזרח אל המערב
וקצתם מהמערב אל המזרח וקצתם מתאחר העגול עד לא יכלה העגול
האחד בששה ושלושים אלף שנה וקצתם יכלה העגול האחר בארבע
עשרים שעה מה הסבה המחיבת5) לזה על דרך6) החיוב ושכליהם
המסובבים אותם בציור הכולל ונפש הגלגל בציור החלקי ישתוו בו כל
שכלי הגלגלים ונפשותם ומה הסבה מתחייבת לחלוף התנועה והמאמתים
מהם כבר השיבו על מי שחשב שזה החלוף יחייב להם כונתם להשפעת
הטוב7) וזה דעת ארסטו ומי שבא אחריו מנמשך לדעתו לא יוסיף על

---

1) LnMSt. — אשר. 2) PLn. — הכוכבים. 3) PLn. בגלגל. 4) LnMSt. — אל. 5) Ln. המחויבת. 6) LnM. + העגול after דרך. 7) The MSS. have following הטוב the passage ולא ימנעו מהתנועה . . . הגשמים מחודשים this latter passage being itself misplaced; וכבר בארנו קטנת זת התקש . . . cf. p. 15 note 4.

בו רבוי מעצמותו והוא היותו אפשר המציאות עלול הראשון וזה חיוב לו
מהראשון והגיע בו רבוי והוא השכילו לראשון והשכילו לעצמותו והשכילו [86]
שהוא אפשר המציאות ואמנם עיינו זה העיון דרישה ליחם ולא נתאמת להם
כמו שנבאר וכן כל שכל במה שישכיל התחלתו ועצמותו ושיהיה 1)
אפשר המציאות 2) עלה בחדוש שכל ונפש 3) וגרמי הגלגל עד הגיעו אל
גלגל העולם השפל ונבאר 4) הפסר זה הדעת אחר נאמר להם זה החמר
השפל הוא אחד וכבר קבל ארבע צורות מתחלפות והם צורות היסודות
מה הסבה אשר תויבו ממנה אלה הצורות המתחלפות וכבר אמרו קצתם
שהסבה בזה הוא הקורבה מן המרכז והמקיף ובעבור שהיה הגלגל סובב
תמיד יתחמם מה שימששהו ויתככהו עד השתנה אש ומה שהיה בתכלית
המרחק ממנו נשאר נח ושב אל הקור והעבוי ומה שימשך לאש היה חם
אבל פחות מחום האש ומה שימשך לארץ היה עב אבל פחות מעובי
הארץ ומעט החום ומעט העבוי יחיבו הלחות כי היובש אם מן החום ואם
מן הקור וכבר באר הזקן אבן סינא הפסד זאת הסברא בשהוא קיים
לחמר גשמי ראשונה ושהוא קנה שאר הצורות אחר זה בתנועה והמנוחה
והצורות הגשמיות המשולחות לא ימצאו כלל ערומות מכלל החמר ואם כן
בטל שיהיה לחמר קורב ורוחק יחייב היחוד ומה המיחד לקבלת אלה [38]
הצורות המתחלפות ומאי זה דבר יתוייבו 5) והפלא מהם גדול איך סברו

---

1) PLn. ושהיה. 2) For אפשר המציאות MSS. have עצמותו. 3) After נפש the MSS. have השפל (MSt. עולם) גלגל העולם. This is the first sign of the confusion in the text. Our reading, on the basis of Sharastânî p. 383, is taken partly from p. 17 line 19 of our text where after והבדלו בין העדר הפשרות the MSS. read תרמי הגלגל עד הצטרכו אל גלגל (MSt. תרמיה גלגל) which we have rendered by the reading above in our text. cf. also note 5. 4) MSS. ובארו. 5) After ומאי זה דבר יתוייבו the MSS. have the closing formula of the 2nd question ... הנה כבר התבאר מכל to be found according to our reconstruction on p. 17 l. 1. We have in our text inserted the long passage (p. 16 bottom) והפלא מהם... להשפעת הטוב. In the MSS. this latter passage is to be found in question 3 in the following connection: ... ותבדלו בין העדר הפשרות וגלגל עד הצטרכו אל גלגל וזה דעת ארסטו... דבר מן הנביאים ע״ה והפלא מהם גדול... להשפעת הטוב ולא ימנעו מהתנועה והמנוחה המתחדשים והוא מחודש הנה הגשמים מחודשים וכבר בארנו קטנת זה ההקש במה שקדם... . According to our reconstruction the passage והבדלו בין העדר הפשרות is to be found on p. 17 l. 19, the passage וגלגל עד הצטרכו אל גלגל on p. 15 l. 5, the passage וזה דעת ארסטו on p. 16 last line, ולא ימנעו on p. 18 last line and וכבר בארנו on p. 18 bottom Cf. Introduction p. 10—11.

אשר לא סר נמצא לא תררש לו העלה התכליתית אבל תררש1) לו העלה
[34 הפועלת כאשר היה מציאותו אפשר הנה כבר התבאר שהעלה הפועלת אי
אפשר בלתה לכל נמצא אפשר המציאות.

אמרו העלה הפועלת כאשר היתה שלמות2) העלה ר״ל שאין בו
דבר בכח ולא לה ענין מונע מאפשרות מפועל או מקרה או יכלת אחר
שלא היה3) או רצון הנה היא עלה תמה4) היותה עלה ושלמות5) היותה
סבה והיא עלה בפועל ויחויב שיהיה עלולה נמצא בפועל עמה מחובר
לה בלתי מתאחר ממנה במציאות אבל יתאחר ממנו איחור עצמותי והיא
תקדם לו הקדמה עצמותית כמו שתחובר תנועת החותם לתנועת היד
ומציאות תנועת6) החותם אמנם הוא מתנועת היד והיד היא הפועלת ולא
תקדם לו7) הקדמה זמנית ואמרו ובעבור שהיה מחויב המציאות אי אפשר
שיהיה בו כאפשרות לא נמצא שיקדם לנמצאות הקדמה זמנית ואמרם
לפי זה שהעולם אין לו התחלה זמנית אבל לו התחלה והוא עלתו
הפועלו8) וממנה חיוב9) מציאותו והוא המחויב המציאות אשר ממנו
חוייבו כל העלולים ובו נמצאו ולולי הוא לא יהיה אמת מציאותם וזה הוא
ענין אמרם שכל הדברים10) מחויבים ממנו והוא עלה להם.

ומהקדמותם אשר הביאו למופת על זה שהעלה11) יתחייב שיהיה
[35 בינה ובין עלולה התיחסות וענין זה שלא יתויב12) דבר מאי זה דבר עד
היה נאמר שהחמר תמצא ממנו צורה והצורה ימצא ממנו חמר או נאמר
שחמר החום ימצא ממנו קור או הלחות ימצא מהיובש אבל יחויב שיהיה
בין העלה ועלולה יחס מה ובאותו היחס היה עלה וממנה חיוב העלול
וכפי זאת ההקדמה אמרו שהאחד לא יחויב ממנו אלא אחד ר״ל לא יהיה
עלה אלא לענין אחד בינו ובינו יחס כי אם היה לשני ענינים יחויב
שיהיה בינו ובין כל אחד מהשני ענינים יחס ויהיה בו רבוי וכבר הונח
אחר זה חלוף הנה האחד מכל אופן לא יחויב ממנו אלא אחד ואחר
שהתבאר במופת להם שמחויב המציאות אחד אין רבוי בו והודו בזה חשבו
שהם בארו במופת שאפשריי המציאות בכללם מחוברים לו בזמן מתאחרים
בעצמות והם עלולים לו.

וראיתי רבים דרשו איך ימצא בו הרבוי עם השרשים המורים
עליהם13) ואמרו שההתחלה הראשונה יחויב ממנו שכל ורצו בשכל עצם
בלתי גשמי אין הרכבה בו אמרו וזה השכל אין רבוי בו מצד כי אשר לו
אמנם הוא המציאות וזה המציאות מצד הוא המציאות אין רבוי בו אבל

---

1) MSt. תמצא.
2) PMSt. שלמת.
3) שלא היה — MSt.
4) PLn. תמת. Missing in MSt.
5) PM. שלמות.
6) P. — תנועת.
7) MSS. יקדם לה.
8) P. הפועלה, MSt. בפועלו.
9) after הדברים P. + המציאות.
10) PL. + מסודרים מסחויב המציאות ר״ל.
11) Ln. העלה.
12) P. יחייב.
13) MSS. — עליהם.

האחרון כמאמר1) הראשון2) ולא יעמד הענין אלא אצל המחויב המציאות וזה הוא הדרוש.

II.

השאלה השנית באיכות סדור הדברים ממחויב המציאות.

ואי אפשר לפני באור סברתם בזה אלא3) משנבאר4) ענין סדור הדברים ממחויב המציאות אצלם5) ולא יתבאר זה אלא בבאור העלה והעלול אצלם.

ונאמר שהעלול יאמר אצלם על הדבר אשר לא ישלם לו המציאות מעצמותו אבל מציאותו ממציאות דבר אחר ואותו הדבר האחר אשר הוא סבת המציאות יאמר לו עלה פועלת והעלה והעלול מצטרפים כי ביניהם יחס אחר ובאותו היחס יאמר לאחד מהם עלה ולאחר עלול ומסוגלות6) המצטרפיים ששניהם נמצאים יחד כאשר לוקחו מצד אחר וענין אמרנו מצד אחר שיהיו ויחויב בשימצאו יחד משל זה האב והבן כי מציאות הבן בפועל מחויב דבק למציאות האב כאשר לוקח האב אב בפועל6) וכאשר[33] לוקח האב אב בכח לא7) יהיה הבן נמצא בפועל הנה העלה והעלול נמצאים יחד כאשר לוקחו מצד אחר ואחר שכבר בארנו שהעלה תאמר אצלם לדבר אשר הוא סבת מציאות העלול נאמר שסבות מציאות הדבר אצלם ארבע8) והם החמר אשר הוא משכן צורת הדבר והצורה אשר בה אותו הדבר הוא מה שהוא והפועל9) והתכלית והחמר הוא העלול מטה והצורה הוא צורת9) המטה העשויה מהעץ והפועל הוא הנגר הפועל למטה והתכלית הישיבה על המטה אשר בעבורה פעל הפועל הצורה בחמר והפועל והתכלית הם שתי עלות בעבורם נמצא הדבר והם בלתי עצמותו והחמר והצורה הם שתי עלות בשניהם מציאות הדבר ומתוברם הם עצמותו וכאשר עינת אל אלה הסבות הארבעה מצאת הפועל הוא העלה האמיתית אשר אי אפשר זולתה לכל נמצא עלול כי החמר והצורה אמנם הם שתי עלות למורכב משניהם והעלה הפועלת פועלת לכל אחד מהחמר והצורה בגשמים10) המלאכותיים וחמרי11) וצורה בגשמים המלאכותיים11) הם גשמים טבעיים והם צריכים גם כן אל עלה הפועלת והעלה התכליתית אמנם תהיה לנמצא12) אשר לא היה נמצא והנמצא

---

1) LnMSt. במאמר. 2) PLn. בראשון. 3) — PLn. 4) MSt. בשנבאר.
5) PLn. להם. 6) Ln. בכח. 7) MSS. ולא. 8) — LnMSt. 9) Instead of והפועל . . . הוא צורת, PLn. have והצורה והצורות הוא צורה, MSt. omit והצורות. 10) After בגשמים LnMSt. + כי. 11) וחמר . . . המלאכותיים — MSt. PLn. have: וחמר הגשמים המלאכותיים. 12) MSt. להמצא.

המחויב המציאות כמו שבארנו1) שאי אפשר שיהיה בו הרכבה כלל זה
דרך החכמים בקיום מחויב המציאות.

ולא יקיימו שהעולם2) מותחל המציאות הווה אחר שלא היה אבל
הוא קדום בקדמות מחויב המציאות והוא עלולו כמו שנבאר באיכות סדור
הדברים ממנו.

ואולם התוריים לא יקיימו הפועל בדרך חלוקת הנמצא אל מחויב ואפשר
ולא יקראו הפועל מחויב המציאות אבל יקראוהו3) עושה ופועל וקיימוהו
אחר שבארו שהעולם מחודש מותחל המציאות כמו שנבאר ראיתם בזה
ואם היה כן הוא אשר רצה השואל באמרו קיום מחויב המציאות על דרך
התוריים ותשמע דרכם בזה ואם רצה קיום מחויב המציאות על דרך
[81] התוריים כפי סברתם בגשמים שהם מורכבים מחלקים לא יתחלקו או דרש
קיום מחויב המציאות עם הנחת זאת הסברא קודם העמידה על4) חדוש
העולם על דעת5) התוריים אנחנו נבארהו על זה הדרך.

הגשמים מורכבים מחלקים לא יתחלקו יחולו בם מקרים מתחלפים
יובדלו בם הגשמים ואותם המקרים אין עמידה להם אלא בעצמים אשר
הם אותם החלקים ואותם החלקים הם חמר כל הגשמים הנה הגשמים
מורכבים מחלקים והם אפשריי המציאות ועלולים לחלקי ההרכבה
והמקרים אפשריי המציאות גם כן לפי שעמידתם הוא בזולתם וכל אחד
מאותם החלקים אפשר המציאות גם כן לפי שלא ימנע מהתנועה והמנוחה
מקרים אפשריי המציאות כי6) אי אפשר הנחת חלק מאותם החלקים נמצא
אם לא שהיה7) מתנועע או8) נח והנחת מציאותו בלתי מחובר להם שקר
הנה מציאות כל אחד מאותם החלקים אמנם הוא נמצא עם האפשרות
והוא עצמותו הנה הוא אם כן אפשר בעצמותו והוא צריך אל מחויב
המציאות כמו שבארנו.

ודע שאנחנו לא נצטרך בקיום מחויב המציאות אל כל מה שהקדמנוהו
אלא כאשר רצינו שנקיים שהעולם בכללו אפשר המציאות ושהמחויב
המציאות בלתי גשם ואין הרכבה בו כלל ואולם כאשר רצינו שנקיים
ששם נמצא החיב המציאות מבלתי שנבאר ההקדמות האלה9) היותו שם
קל מאד והוא שאנחנו נאמר הנמצא אם מחויב ואם אפשר וזאת חלוקה
[82] מקפת כמו שבארנו ואם היה מחויב כבר קים מה שרצינו ואם היה אפשר
הנה הוא צריך אל נמצא יכריע מציאותו על10) העדרו והמאמר בזה

---

1) MSt. הוא. 2) Instead of ולא יקיימו שהעולם. P. Ln. have אלא שהוא, St. אלא שאינו, M. אלא with אינו above the line. Löwy reads: אלא שהעולם אינו. 3) PLn. קראנוהו. 4) על — MSS. cf. Löwy. 5) דעת — LnMSt. 6) כי — MSS. 7) LnMSt. שהוא. 8) P. או Ln. אם. 9) Instead of ההקדמות האלה, MSS. שקרות. 10) MSS. אל.

אין הרכבה בו כלל אבל הוא מציאות בלי מהות ונבאר זה בפרק נפרד
להשלים הידיעה במחויב המציאות.

פרק. המציאות תאר לנמצא האפשר המציאות ואין המציאות הוא
מהות הדבר כי השמים והארץ והחי והצמח מתחלפים במהות ומסכימים
במציאות ואשר נפל בו חלוף בלתי מה שנפלה בו ההסכמה בלי ספק
הנה המציאות תאר יתוארו בו המהויות1) המתחלפות ויאמר לשמים
נמצא ולארץ נמצא ולחי נמצא ולצמח נמצא והנמצא נגזר מתבת המציאות
כמו שיגזר הלבן מהלובן ויאמר גשם לבן הנה הנמצא נמצא במציאות
כמו שהגשם הלבן לבן בלובן ויקל ציורו ההבדל בין הלובן והלבן כי
אנחנו ראינו הגשם לבן ובלתי לבן הנה ידענו שהלובן בלתי הלבן ולא
נראה כלל נמצא ולא ציירנוהו2) אם3) לא הוא מתואר במציאות וקשה4)[29]
על הדמיון ציורו אולם השכל כבר הפריד בין המציאות והמהות ולמה4)
שראה מתחלפי המהויות ינשא5) עליהם המציאות וראה שחלקי המהות
גם כן כמו החיות והדבור באדם ינשא על כל אחד מאותם החלקים
המציאות6) ידע ידיעה אין ספק בה שהמציאות בלתי המהות ובלתי חלק
המהות והבדל בינו ובין שאר התארים כי שאר התארים לא ימצאו אלא
במתואר בם והמציאות לא ימצא המתואר בו אלא בו ואם נאמר כאשר
היה המציאות תאר לנמצא הנה הוא7) נמצא ומצד הוא נמצא
הנה הוא נמצא במציאות וכן יהיה זה המציאות נמצא במציאות
וילך הענין אל בלתי תכלית ויהיה הנמצא צריך במציאות בלתי
בעלות תכלית8) כאשר לא יגיעו לא9) יגיע הנמצא נמצא והגעת
הנמצאות בלתי בעלות תכלית שקר הנה מציאות הנמצא שקר
אבל הנה מציאות מגיע אם כן צרך הנמצא אל תאר הוא המציאות10)
בטל תשובתו שנאמר הנמצא נמצא במציאות והמציאות מציאות בעצמותו
כמו שהלבן לבן בלובן11) והלובן לובן בעצמותו כי הלובן אינו לבן12)
בלובן אבל עצמותו והויתו שהוא לובן ויגזר ממנו השם וינשא על הדברים[30]
המתוארים בו וכן14) המציאות13) אינו נמצא במציאות אבל הוא מציאות
בעצמותו ויגזר ממנו השם וינשא על הדברים המתוארים בו14) ויאמר לכל
אחד מהם נמצא ואם היה המתואר בעל מהות היה ענין המציאות מהות
נמצאת במציאות ואם היה15) בלתי בעל מהות היה ענינו מציאות נמצא
בעצמותו והמציאות לו מעצמותו ואין עצמותו אלא מציאות אחד הוא

---

1) LnMSt. ההויות. 2) MSt. ציירנו. 3) Ln. ואם. 4) LnMSt.
w. out ו. 5) LnMSt. ונשא. 6) Ln. במציאות. 7) After הוא MSS + תאר.
8) MSt. + שקר. 9) MSt. — יגיעו לא. 10) MSS. הנמצא. 11) P — בלובן.
12) MSS. לובן. 13) P. Ln. הנמצא. 14) From המתוארים בו . . . וכן — PMSt.
15) MSt. שראוהו.

גם כן אפשר המציאות כי המורכב עלול לחלקי ההרכבה ולולי היו לא
ימצא וכל מה שהיה מציאותו בעבור מציאות דבר אחר חיוב המציאות לו
מוזלתו ולו מעצמותו1) האפשרות הנה הגשמים אם כן כלם אפשריי
המציאות וזה מה שרצינו באורו.

פרק ואחר הקדמות אלה ההקדמות נאמר שאנחנו נראה גשמים2)
נמצאים והם אפשריי המציאות בלי ספק כמו שבארנו וכל אשר ישנם
מהמקרים המציאויים3) הנחים והצרופיים והם אשר יקיפו עליהם המאמרות
[27] התשעה מבואר גם כן שהם אפשריי המציאות אחר שאין להם המציאות
אלא בגשמים או בבחינת הגשמים והם בעצמותם אפשריי המציאות הנה
החמר והצורה והגשם המורכב משניהם והמקרים אשר ישנו הגשמים כלם
אפשריי המציאות ושלמות הכרעת מציאותם על העדרם הצטרך אל מכריע
מחויב המציאות בהכרח ואם היה המכריע אפשר המציאות הנה הוא צריך
אל מכריע גם כן וילך הענין בבלתי תכלית ואשר אין4) תכלית לו נמצא
במציאות בטל ובאופן אחר והוא כאשר הנחנו עלות אפשריות המציאות
הנה להם עלה יוצא מהם בהכרח [כי העלה המחויבת צרכה אל המכריע]
ואינו אפשרית המציאות כי כל אפשריי המציאות נכללים בזה הכלל
והיא עלה יוצאת מהכלל מחויבת המציאות וכבר הגענו אל נמצא מחויב
המציאות בעצמותו והוא המכריע לחיוב המציאות בכל אפשריי המציאות
וכבר בארנו שהאפשר המציאות בעת מציאותו גם כן אפשר המציאות
והוא עם הנחת מציאותו לנצח צריך אל המכריע אחר שהאפשרות אינה
נפרדת ממנו כמו שבארנו זה בגשמים שהאפשרות לא תפרד מהם והם
עם הנחת מציאותם לנצח מורים על מציאות מחויב המציאות יותר
מהוראתם על מציאות עצמותם5) כי6) להנחת מציאותו והעדרם7) לא
יחויב8) ממנו בטל והנחת מציאותם עם שעור העדרו יחויב ממנו בטל
והוא שיהיה אפשר המציאות בלתי צריך אל מחויב המציאות וכבר בארנו
[28] בטול זה ונפלתו מן המציאות יותר רחוק מנפילתו9) וזה מה שרצינו.

פרק ומהמבואר נגלה10) שהמחויב המציאות אי אפשר שיהיה בו
הרכבה לא הרכבת גשם ולא הרכבת מהות כי לו היה בו הרכבה היה
מציאותו אז בזולתו והיה לו מעצמותו האפשרות וכבר הונח מחויב
המציאות בעצמותו וזה חלוף ואשר חיבו הוא הנחתנו שבו הרכבה ואם כן

---

1) MSS. מוזלתו (cf. Löwy). 2) LnSt. גשמינו. PM. גשמים corrected into גשמינו. 3) Ln. המציאות. 4) St. לו. 5) Bet. עצמותם and כי להנחת the MSS. have: לא מציאותם אחר מציאותו אחרונות בעצמות. 6) כי — MSS. (Löwy). 7) After והעדרם PLn. + הם MSt. אם. 8) PLn. מחויב. 9) M. מנפילתנו. 10) נגלת — MSS.

אשר בה הגשם גשם משלח. ולאומר שיאמר שזה ההיולי הראשון נמצא [25]
אחד אין הרכבה בו ואומר יאמר שהוא מורכב מחמר וצורה ושהחמר הוא
המקבל לצורת הדבקות ונבאר זה ונאמר שהגשם מליצה מהדבקות והצורה
הגשמית1) מקבל הפרוד והמקבל הוא אשר ישאר עם הקבלה2) והדבקות
לא ישאר עם קבלת הפרוד אבל3) יעדר ממנו והפרוד זולת4) מקבלו
הנה המקבל דבר זולת5) הדבקות והפרוד6) ועליו ישוב הפרוד והדבקות
בבא זה אחר זה והדבקות היא צורת הגשמות המשולחת הנה צורת
הגשמות המשולחת תחול בחמר ועליו יבאו הצורות זו אחר סור זו ולא
ימצא7) רק מכל הצורות ואם8) היה להיולי מציאות לפני הגעת צורת
הדבקות8) ולא יהיו לו מקום ולא מצב ולא אנה כי המקום והמצב והאנה
אמנם יהיו למשוער הרמוז9) ויגיע10) בה הצורה הגשמית איך תתאמת
כונת הפועל המשפיע עליו11) הצורה אליו12) ולמה התיחד היולי בקבלת
צורה מה ואחר בקבלת זולתה וחלוף הצורות אמנם יהיה כפי ההכנות13)
בחמר וכאשר היה ההיולי רק מכל הצורות14) לא יהיה חמר יותר15) ראוי
בקבלת16) צורה מאחרת ואיך יושכל חמר מתרבה ואין קצתו עלול לקצת
ואיך17) לו מקרים יוכר בם עד יהיה חמר זולת חמר לפי18) שהזולתיות [26]
אמנם יושכל בשני אלה החלופים ואשר חייב זה הוא הנחתנו שהחמר
נמצא רק מן הצורה הנה כבר התבאר שהענין בחלוף זה. וכן נבאר
שהצורה הגשמית לא תמצא אלא בחמר כי הצורה תושפע מנותן הצורות
על החמרים כפי הכנתם ומציאות הצורות נמשך להכנה וההכנה אמנם
תהיה בחמר הנה הנמשך למציאותו אמנם ימצא בחמר גם כן וכבר הבאנו
במה שאחר הטבע על זה הדרוש באורים רבים ויותר קרוב מהם הוא מה
שזכרנוהו הנה כבר נתאמת שהחמר אין לו מציאות אלא מחובר בצורה
והוא מחויב המציאות בזולתו19) וכן הצורה לא תמצא אלא בחמר20) הנה
כל אחד מהחמר והצורה מחויב המציאות בתנאי והוא אפשר המציאות
בבחינת עצמותו21) כמו שבארנו והגשם המורכב מאפשריי המציאות הוא

---

1) Instead of והצורה הגשמית MSS. והדבקות. 2) M above the line ג׳ המקום. 3) After אבל MSS. הפרוד. 4) Instead of והפרוד זולת MSS. והוא בלתי. 5) MSS. בלתי. 6) והפרוד — MSS. 7) Ln + בה. 8) The MSS. have ואם היה . . . צורת הדבקות between the following הרמוז and יגיע. 9) cf. preceding note. 10) Ln. והגיע. 11) Ln. אליו. 12) — Ln. 13) MSt. ההכשר. 14) Between הצורות and לא M. and St. have: וזהו הנרצה באמרו שההיולי אינו ערום מצורה כלל כי אלו היה ערום ממנו היה מה שלא ימצא נמצא והיה מתהווה גשם מלא גשם ומרחק מלא מרחק והבן זה. In Ln. the above is in the margin with the heading מ״א, says Moses (Narboni). 15) — MSt. 16) MSt. בו בלתי. 17) MSS. ואין. 18) Ln. ולפי. 19) Ln. הזולת במציאות. 20) Ln. — אלא בחמר. 21) MSS. — בבחינת עצמותו.

בעת מציאותו צריך1) אל המכריע2) מחיב במה שהיה מהנמצאות מציאותו לנצח ולעולם מדרך אפשרותו אשר לא יפרד ממנו וזה מה שרצינו.

פרק הגשמים כלם מחיבי המציאות בזולתם כי הם מורכבים מחמר וצורה הרכבה שכלית לא הרכבת פרוד וענין אמרנו לא הרכבת פרוד3) הוא שהחמר לא ימצא בעצמותו מבלתי צורה תעמידהו ולא צורה הגשמית נמצאת מבלתי חמר תחול בו אבל החומר לא ימצא אלא בעל צורה והצורה הגשמית לא תמצא אלא בחמר ולא יהיו כלל נפרדים והתחברו והיה הגשם אבל הגשם הוא הנמצא המחובר משניהם4) ונביא ראיה על מה שאמרנו ונאמר שהגשם מליצה מהדבקות אשר אפשר שיונחו בו שלשה5) שלוחים כריתותם על זויות נצבות ואחד שלוחים יקרא ארך והאחר רחב והשלישי עומק ר״ל גובה וזה הוא ענין הגשמות הנמצא בהיולי ראשונה בלתי בחינת צורה6) אחרת והשלוח אינו נפש
[24] הגשמות7) כי השלוח מקרה ממאמר הכמה יומר8) ויוסף ויחסר בחמר אחד אולם תמונתו נתתכה מן השעוה תהיה תמונתה עגולה אחר ישוב מרובעת או משולשת וזולת אחד מהתמונות והגשם אחר ואולם התוספות9) בשעור מן המים יתומם והוסף גרמו וזה יגלה בכלים המלאים מהדברים הלחים יקרה להם חמום וישברו ואין זה אלה להוספתם בקטריהם יצרו המקומות מהחזיקם וישברו וכבר התבאר זה בחכמת הטבעית הנה הצורה אינו השלוח אבל הדבקות אשר יונח בו השלוח והגרמים כלם משותפים בצורת הדבקות ובו יאמר לכל אחד מהם שהוא גשם והם מתחלפים בצורות אחרות והם10) צורה בגשם המיוחד בה ובה יהיה11) גשם מה כמו צורת השמים והכוכבים וצורת היסורות ומה שהורכב מהם מן החי והצמח ומהמבואר נגלה12) שמה שהורכב מהיסודות מורכב13) מחמר וצורה וכן היסודות משתנות קצתם אל קצת כמים ישתנו אל האויר ובהכרח נדע שביניהם חמר משותף כי לולי יהיה ביניהם חמר משותף לא נאמר שאחד מהם משתנה אל האחר אבל היה האחד מהם נעדר וימצא האחר במקומו ואחר שלא היה הענין כן ידענו ששם דבר קיים ודבר מומר והקיים הוא המקבל למומרים והמומרים הם הצורות וזה ממה שלא יחלקו בו החכמים ואמנם המחלקת ביניהם בצורה

---

1) Ln. תצריך. 2) After המכריע PLn. have: כי העלה המחויבת צרכה אל המכריע. 3) From פרוד . . . וענין — LnMSt. 4) MSS. מחובר שניהם הנמצא instead of הנמצא המחובר משניהם. 5) Ln. + חלקים. 6) LnSt. צורת. 7) P. ואינו נפש השלוח. MSt. bet. נפש and השלוח: ר״ל כי השלשה שלוחים אינם עצמות השלוח הגשם מאשר הם בפועל כי יקבלו השיווי התוספת והחסרון והצורה עצמית לא תוסר ולא תתחלף אם כן הצורה היא הדבקות לבד לא. 8) LnSt. יותר. 9) MSS. + והחסרון. 10) MSS. הם. 11) MSS. המיוחדת בו ובה תהיה. 12) MSS. הנגלה. 13) MSS. מורכבים.

הוא אשר הכרח מציאותו בעצמותו[1]) לא מדבר זולתו וכאשר שוער העדרו[2]) חויב ממנו שקר והמחויב בזולתו הוא אשר נמצא בעבור זולתו עד לו שוער העדרו בעבור עצמותו לא בעבור דבר אחר[3]) חויב ממנו שקר כמו מציאות השבע לזיד[4]) אצל אכילתו כי הוא מחויב עם תנאי אכילתו וכן שנתו[5]) בעת שבתו כי אנחנו נאמר שבע זיד[4]) מחויב ושנתו מחויב וכל מה שמציאותו בתנאי הנה הוא מחויב בזולתו.

פרק המחויב בזולתו הוא[6]) אפשר בעצמותו כי אנחנו כאשר עיננו אל המחויב בזולתו מבלתי בחינת הזולת בעצמותו לא ימנע משיהיה אם מחויב ואם אפשר ואם נמנע אבל[7]) לו היה נמנע לא נמצא [22] בשום אופן כי ההעדר ההכרחי לו והנה הוא נמצא אינו אם כן נמנע ולו היה מחויב בעצמותו לא היה המציאות לו מזולתו אבל הנחנוהו נמצא בזולתו הנה נשאר לו מעצמותו האפשרות וכבר נתאמת שהמחויב בזולתו הוא בעצמותו אפשר.

פרק האפשר בעצמותו[8]) בעת מציאותו גם כן אפשר המציאות כי עמידת זיד טרם עמדו אפשר ובעת עמדו גם כן בבחינת עצמותו אפשר כי עמידת זיד בעת עמדו אמנם היא מחויבת עם תנאי עמדו כי הנחת העדר עמידתו בעת עמדו יחויב ממנו שקר והנחת הכרח[9]) עמידתו בשלוח לא יחויב ממנו שקר הנה עמידתו מחויבת אמנם היא מחויבת עם תנאי מציאות עמידתו ואין שוה אמרנו עמידת זיד מחויבת לאמרנו עמידת זיד בעת העמידה מחויבת כי אמרנו עמידת זיד העומד מחויב באמת וחיוב עמידתו אמנם הוא בתנאי עמדו הנה הוא מחויב בתנאי ומה שהיה מחויב בתנאי[10]) הוא מחויב בזולתו ומה שהיה מחויב בזולתו הנה לו מעצמותו האפשרות.

פרק האפשרי המציאות כאשר הוכרע[11]) מציאותו על העדרו אי אפשר לו מבלתי מכריע בהכרח כי שני קצות המציאות וההעדר לו שוים [23] ולולי המכריע לא היה לו המציאות ראשון מההעדר ולו[12]) היה מחויב המציאות לא הצטרך אל מכריע אחר שמציאותו מעצמותו לא סר והצורך אל המכריע אמנם הוא מדרך אפשרותו וכאשר היה אפשרותו בעת מציאותו גם כן נשארת ולא יקנהו המציאות חיוב משולח היה גם כן

---

[1]) From ולמחייב בזולתו . . . מציאותו בעצמותו — MSt. [2]) After העדרו in MSS.: בעבור עצמותו לא בעבור דבר אחר, which we have placed after the following לו שוער העדרו. [3]) cf. previous note. [4]) — MSt. [5]) MSS. שבתו. [6]) MSt. אי. [7]) אבל — PMSt. [8]) MSS. המציאות. [9]) MSS. והנחת. [10]) — PLn. In MSt. בכל instead of בתנאי (Löwy). [11]) Ln. הוכרח. [12]) MSt. ולא.

במושיקא הדבור במה שידובר בו ויתוקן[1] מותר או סכלות וכל שניהם
רע אבל הוא אחר שלא תקנו התנועעתי להשיב עליו לקרב אל אדננו
סדור[2] הדין במה שקניתיו משפעו והיישיר אשר היישרתי אליו מאורו
אין טוען יתרון ולא מראה בידיעה אבל אני[3] בזה כאשר אמר המשורר
בים ימטר הענן עליו ואין לו מותר בו כי הוא ממימיו והאל ית' מושל
ההאותות והוא מספיק לנו.

I.

פרק בחלוקת המחויב והאפשר והנמנע כפי סברת החכמים. המחויב
הוא כאשר הונח העדרו חויב ממנו בטל. והנמנע הוא כאשר הונח מציאותו
בטל והאפשר הוא אשר לא יחויב בטל לא מהנחת מציאותו ולא מהנחת
[20] העדרו הנה יהיה המחויב הכרחי המציאות והנמנע הכרחי ההעדר והאפשר
אין הכרח בו כלל לא הכרח מציאות ולא הכרח העדר וזה הוא האפשר
הסגוליי וענין אמרנו הסגוליי הוא שלא יכנס בו חלק המחויב אבל ייוחד
באפשר כי אנחנו לו בארנו האפשר בשאינו נמנע היה המחויב נכנס בו
כי המחויב גם כן[4] אינו נמנע ואמרנו אשר לא יחויב בטל לא מהנחת
מציאותו ולא מהנחת העדרו בכלל מה שאין הכרח בו ייוחד באפשר לבדו
ולא יכנס בו המחויב כי המחויב[4] בו הכרח והוא הכרח המציאות וכבר
נאמר שאמנם נקרא זה האפשר אפשר סגוליי כי האפשר בשרש הידיעה
הלשונית אמנם הונחה לראיה על מה שאינו נמנע וזה הוא אשר יבין
ממנו מי שלא יבין הסכמת החכמים ואחר שחלקו החכמים ההכרחי
המציאות וההכרחי ההעדר ואשר אין הכרח בו האפשר[5] שב האפשר
לפי זה לשני[6] מובנים מובן אצל ההמון ומובן אצל הסגולות וקראו אחד
מהם אפשר המוני והאחר אפשר סגוליי ואנחנו כאשר עשינו תבת
האפשר[7] אמנם נעשהו כפי אשר יורה עליו האפשר הסגוליי והוא אשר
לא יחויב שקר לא מהנחת מציאותו ולא מהנחת העדרו.

[21] פרק הנמצא אם מחויב ואם אפשר וזאת החלוקה נמצאת להיותה
סובבת בין הסלוק[8] והקיום כי אנחנו כבר בארנו שהאפשר הוא אשר אין
הכרח בו והמחויב הוא הכרחי המציאות ותהיה החלוקה כן[9] הנמצא אם
הכרחי המציאות והוא המחויב ואם אינו הכרחי המציאות והוא אפשר
ועוד המחויב יחלק למחויב בעצמותו ולמחויב בזולתו והמחויב בעצמותו

---

[1] Ln. ויתרון.

[2] M. צדוק crossed out; סדור above the line.

[3] Ln + באמור.

[4] From גם כן . . . כי המחויב — MSt.

[5] MSS. אפשר, Löwy והוא האפשר.

[6] MSS. לו שני.

[7] MSS. + המחויב, Löwy והמחויב.

[8] LnSt. החלוק.

[9] LnSt. בין.

הוא מחודש מותחל המציאות ובעל הריב לא יחלק בשהיסודות ושאר
הגשמים אפשריי המציאות אבל הוא מתחלף בחדושם אחר שלא היו[1])
והוא מקום המחלקת עתה[1]) וכבר יורה שהמציאות הוא המחודש אחר שלא
היה[1]) ואשר יודה בעל הריב הוא שהאפשר המציאות צריך אל מכריע[2])
ויגיע אל מחויב המציאות ואולם חדושו אחר שלא היה לא יודהו אחר כן
שהוא למה שחלק הנמצאות הגשמיות אל ששה גשמים והורה על חדוש
הארבעה בהיותם אפשריי המציאות הורה על שהחדוש לשמים והכוכבים
במה שבם מן החבור וההרכבה וכן יודה על שהוא לא ידע שהגשמים
כלם אפשריי המציאות מדרך מה הם גשמים[3]) כי הם לו היו אצלו
אפשריי המציאות מדרך מה הם גשמים[4]) לא הצטרך אל החלוק אשר
זכרו אבל היה אומר שהגשמים כלם אפשריי המציאות מה שהם גשמים[5])
והאפשר המציאות מחודש הנה הגשמים מחודשים ויספיק לו זה החלוק [18]
אחר שהחלקים כלם משתתפים בגשמות ולא סר מן הבאור באפשרות
המציאות אל הבאור[6]) בחבור וההרכבה והחבור וההרכבה[7]) דרך אחרת
מדרכי מקיים החדוש אחר כן אמרו „והם מחודשים מדרך מה שבם
מהחבור אשר הוא דרך המחובר ומההרכבה[8]) אשר הוא דרך המורכב וזה
לא יורה אלא הצטרכם אל פועל והוא ממה שלא יכפרהו בעל הריב אבל
הוא אומר שהפועל לא סר פועל והוא משפיע המציאות[9]) לנצח ולעולם
והתחלת המציאות אשר הוא הדרוש לא יורה עליו ואולם טענתו השנית
על החדוש היא טענתו הראשונה בעינה כי הוא באר החדוש בהיותם
אפשריי המציאות ולקח להורות על היותם אפשריי המציאות מן הכחות
המתחברות להם ולא היה צריך אל הראיה מן הכחות אם[10]) היות הגשמים
מדרך מה הם גשמים אפשריי המציאות ובעל הריב לא יכפר שהם
אפשריי המציאות ולא יודה חדושם אחר ההעדר והוא הנה לא יורה עליו.

אחר כן אמר בטענתו השנית והמסודר מזולתו יחויב שיהיה מתאחר
המציאות ממנו ובעל הריב לא יכפר אחורו ממנו בעצמות אבל הוא יכפר [19]
אחורו ממנו בזמן ולקח[11]) האחור בזמן תמורת האחור בעצמות.

ולו לקחתי בהמשך דבריו הארכתי ויצאתי מהמכוון אחר שאין כוונתי
אלא התשובה מן השאלה ולו השיב בה ותקנה היו דברי בו מותר לא
יצטרך אליו או סכלות כאשר אמר אבונצר אלפראבי בפתיחת ספרו

---

[1]) PLnM. after היו the sentence וכבר יורה . . . אחר שלא היה which we have placed after עתה. — St. [2]) LnMSt. מכריע. [3]) P + כי הם לו היו אצלו אפשריי המציאות. LnMSt. — מה הם גשמים. [4]) St. + כי הם גשמים. [5]) Instead of מה הם גשמים MSS. למה שבם מהחבור וההרכבה. [6]) P. החבור. [7]) — MSS. [8]) P. מההרכבה LnMSt. בהרכבה. [9]) Ln St. העצמות. [10]) MSS. עם. [11]) LnMSt. וילקח.

ושפלו אפשר המציאות לפי שמציאותו לו מזולתו· הנה כבר הורה עליו
היות העולם אפשר המציאות בהיות המציאות לו מזולתו והענין בהפך
לפי שהיות המציאות לעולם מזולתו הוא לפי שהוא אפשר המציאות
והיה סדור הקשו כן העולם עליונו ושפלו המציאות לו מזולתו ומה שיהיה
לו מציאות מזולתו הוא אפשר המציאות הנה העולם אפשר המציאות
והקטנה מזה ההקש הוא הדרוש וכבר ערך עליו ושמו הקדמה קטנה
והוליד שהעולם אפשר המציאות[1]) אחר כן צרף לזה תולדת הקדמה
אחרת והוא שהאפשר המציאות צריך במציאותו אל מחויב המציאות וזה
הוא אשר קראוהו[2]) ההגיוניים באור הסבוב ואם חשב שאשר יאמת
שהעולם אפשר המציאות הוא אמרו בסוף דבריו „ואשר ישער זה הדבור
מה שקדם שהאפשר הוא אשר שאין הכרח במציאותו ולא בהעדרו ויאמר
[16] הנה נשפט באפשר על כל העולם כי אין הכרח לא בהנחת מציאותו ולא בהנחת
העדרו ומה שהיה כן הנה הוא אפשר הנה העולם אפשר· אמרנו לאומר שיאמר
שהעולם מחויב המציאות והנחת מציאותו מחויב בנגלה והנחת העדרו
שקר והראיה על שאין הכרח בהנחת מציאותו ולא בהנחת העדרו עד
נאמר זה הוא האפשר הנה העולם אפשר אי זה דבר בדבריו מורה על
אפשרות כלל הנמצאות עליוניהם ושפליהם עד נקבל שאין הכרח
במציאותם ולא בהעדרם אבל הוא עורך גם כן על שאין הכרח במציאותם
ולא בהעדרם[3]) והוליד מזה[4]) שהם אפשריי המציאות ואיך יאמר בהיותם
שאין הכרח במציאותם ולא בהעדרם הוא המאמת להיותם אפשריי
המציאות וכבר אמר לפניו שהעולם כלו עליונו ושפלו אפשר המציאות
לפי שהמציאות לו מזולתו ובה אמתתה וכבר בארנו שזה באור הסבוב[5]).

ואחר שדבר על השני והוא איכות סדור הדברים ממחויב המציאות
לא יתבאר ענין סדור הדברים ממנו אצל החכמים על איזה אופן ואיך
חויב להם כפי סברתם שלא יסודר ממנו אלא דבר אחד אבל שהם
הסכימו שהאחד לא יסודר ממנו אלא אחד ולא יבאר באי זו טענה אמתו
זאת ההקדמה.

[17] ואחר שלקח שיורה עליו חרוש העולם הלך שני דרכים בחרם[6]) על
כל הדרכים הדרך הראשון שהוא חלק נמצאות העולם אל עצמים ומקרים
וחלק העצמים אל גשמים מורכבים וגשמים פשוטים ששה דברים והיסודות
הארבע והשמים והכוכבים והורה על שהיסודות אפשריי המציאות מהפוך
טבעיהם קצתם אל קצת אחר כן אמר ומה שהיה אפשר המציאות הנה

---

[1] From והקטנה מזה . . . המציאות — P. [2] St. קראנוהו. [3] From אבל הוא . . . בהעדרם — M. Ln + ולא after בהעדרם. [4] MSS. שזה.
[5] The MSS. have here the passage ולו המשכנו . . . או רע cf. p. 5—6 which Löwy properly rejects. [6] M. lacuna.

אמר הזקן החכם הנכבד הפילוסוף אבו אלחנאג יוסף בן יחייא1) הישראלי המערבי אחר שבח מי שראוי לו השבח על מה שהשפיעו2) מאור השכל אשר3) הוא יותר נכבד מברואיו ויותר מעולה מיצוריו והעזר בו שהוא עוזר4) טוב והתפלה על כל נביאיו יחד שמי שנתן לו האל מן השכל השלם שבו ומהידיעה המעולה שבה ומההקש הנכון שבו ומההכנה הבטוחה שבה ומהתכונות5) הנכברות שבם ומהחקים הדקים שבם ומהחושים יותר נאות שבם ומהזכות יותר מהיר שבה ומהדמיונות הגדול שבם ומהמחשבות6).... בשהנצחי לא יגיע7) בו אליו והשיב8) מה שקרה9) מנפשות10) השולח11) עליו השאלות העיוניות12) אשר הניח13) באורם ואמת מופתם וסדר הקדמותם14) בסדורים15) ולמה שקרה על אדונינו סדור התורה עדות המעלות מקבץ הפרדתם והקרבתם16) באחריות17) והראשות18) תשובה19) הטובה20) אל הידיעה על שאלת מי ששאלו ממחויב המציאות ואיכות21) סדור הדברים ממנו וחדוש העולם על דעת השכליים בדרכם והתוריים בדרכם והקפדה שיעשה בראיותיו תבת הקדמון בהסכמת השכליים והמחודש בהסכמת התוריים או בהפך חקרתי אותה התשובה וראיתיה בלתי מספקת במכוון22) ושלמה בבאור השאלה המוגבלת. [15]

לפי שבקיומו שמחויב המציאות בלתי נראה23) מהנמצאות עורך מהדרוש באמרו בזה הלשון, הנה כבר התאמת אצלם שהעולם כלו עליונו

---

*) At the beginning of P. unclearly: עזרי מעם יי עושה שמים וארץ.

1) PLn. יחיי, S. יקיר. 2) M. above the line שהשפעו מ' ג'. 3) אשר — P. 4) P. נעזר S. יעוזר. 5) St. ומהתנועות. 6) Ln. P. St. lacuna. Ln + ה. 7) St. יגיעו. 8) MSS. והישיר. 9) MSt. שיקרה. 10) Ln + מנפשות. St. מעשות. 11) PLnM השלות. St. השלום. 12) St. המעשה?. 13) — St. 14) M. הקדמונים. — St. 15) MSS. הטוב שבסדורים וההקרבה. 16) — MSS. cf. ההקרבה of previous note. 17) — St. 18) P + at bottom of page מהמכוון. 19) LnSt. תשוכת P. lacuna. 20) — PLnM. 21) PLnM אכות. 22) Ln. תכונה. — We have given all these variants to show that this introduction was difficult even for the scribes. Aside from its evident corruption, it must be a very literal translation of the Arabic. 23) PMSt. הנראה.

מאמר

ר׳ יוסף אבן עקנין

במחויב המציאות ואיכות סדור הדברים ממנו וחדוש העולם.

הוצאתיו לאור

עם העתקה ללשון אנגלית

אני

יהודה ליבוש מאגנעם.

ברלין.

בדפוס צבי הירש ב״ר יצחק איטצקאווסקי.

תרס״ד.

This book is a preservation photocopy.
It is made in compliance with copyright law
and produced on acid-free archival
60# book weight paper
which meets the requirements of
ANSI/NISO Z39.48-1992 (permanence of paper)

Preservation photocopying and binding
by
Acme Bookbinding
Charlestown, Massachusetts
1999

3 2044 054 200 126

The borrower must return this item on or before the last date stamped below. If another user places a recall for this item, the borrower will be notified of the need for an earlier return.

*Non-receipt of overdue notices does **not** exempt the borrower from overdue fines.*

Andover-Harvard Theological Library
Cambridge, MA 02138 617-495-5788

Please handle with care.
Thank you for helping to preserve
library collections at Harvard.